

*SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY ORZEŁ BIAŁY
Za rok zakończony 31 grudnia 2018*

*sporządzone wg
Międzynarodowych
Standardów
Sprawozdawczości
Finansowej
Zatwierdzonych
do stosowania w UE*

29 marca 2019 roku

Skonsolidowany Rachunek zysków i strat	4
Skonsolidowane Sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane Sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Skonsolidowane Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
skonsolidowane Zestawienie zmian w kapitale własnym	8
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	9
1. Informacje ogólne	9
2. Skład Grupy	9
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	11
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	11
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	12
5.1. Profesjonalny osąd	12
5.2. Niepewność szacunków	12
6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	13
6.1. Oświadczenie o zgodności	13
6.2. Waluta funkcjonalna i waluta skonsolidowanego sprawozdania finansowego	14
7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	14
8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie.....	14
9. Zmiana szacunków	17
10. Istotne zasady rachunkowości	17
10.1. Zasady konsolidacji.....	17
10.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach	18
10.3. Połączenia jednostek	19
10.4. Wycena do wartości godziwej	19
10.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	20
10.6. Rzeczowe aktywa trwałe.....	21
10.7. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	22
10.8. Nieruchomości inwestycyjne	22
10.9. Wartości niematerialne	23
10.10. Leasing.....	24
10.11. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	24
10.12. Koszty finansowania zewnętrznego	25
10.13. Aktywa finansowe (dla danych za rok 2017).....	25
10.14. Utrata wartości aktywów finansowych	27
10.15. Aktywa i zobowiązania finansowe (dla danych za rok 2018).....	28
10.16. Utrata wartości aktywów finansowych (dla danych za rok 2018).....	28
10.17. Wbudowane instrumenty pochodne	29
10.18. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	29
10.19. Zapasy	30
10.20. Pozostałe należności	31
10.21. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	31
10.22. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	31
10.23. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	31
10.24. Rezerwy	32
10.25. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	32
10.26. Przychody (dla danych za rok 2017).....	32

10.27. Przychody (dla danych za rok 2018).....	33
10.28. Koszty	34
10.29. Podatki	35
10.30. Zysk netto na akcję	36
11. Segmenty operacyjne	37
12. Przychody i koszty	37
12.1. Przychody z umów z klientami.....	37
12.2. Przychody z umów z klientami (struktura terytorialna)	37
12.3. Koszty według rodzajów.....	38
12.4. Pozostałe przychody operacyjne	38
12.5. Pozostałe koszty	39
12.6. Utrata/odzyskanie kontroli w jednostkach zależnych	39
12.7. Straty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	40
12.8. Przychody finansowe	40
12.9. Koszty finansowe.....	40
13. Podatek dochodowy	41
13.1. Obciążenie podatkowe	41
13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej.....	41
13.3. Odroczony podatek dochodowy.....	42
14. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS.....	43
15. Zysk przypadający na jedną akcję.....	43
16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	44
17. Rzeczowe aktywa trwałe	44
18. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu.....	46
19. Nieruchomości inwestycyjne	46
19.1. Wycena wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych	46
20. Wartości niematerialne.....	47
21. Pozostałe aktywa	48
22. Świadczenia pracownicze.....	48
22.1. Świadczenia emerytalne.....	48
23. Zapasy	49
24. Krótkoterminowe należności oraz pozostałe aktywa niefinansowe	50
24.1. Wpływ zastosowania MSSF 9	51
25. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	52
26. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały rezerwowe.....	52
26.1. Kapitał podstawowy.....	52
26.2. Pozostałe kapitały rezerwowe	53
26.3. Zyski zatrzymane/(niepokryte straty).....	54
27. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....	54
28. Rezerwy.....	57
28.1. Stan rezerw.....	57
28.2. Zmiany stanu rezerw	57
29. Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe.....	59
29.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	59
29.2. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	59
29.3. Rozliczenia międzyokresowe.....	60

30. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze skonsolidowania sprawozdania z sytuacji finansowej niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	60
31. Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia.....	61
31.1. Zobowiązania warunkowe	61
31.1. Zobowiązania warunkowe	61
31.2. Zabezpieczenia.....	61
31.3. Rozliczenia podatkowe	61
32. Informacje o podmiotach powiązanych.....	62
32.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządów oraz członkom Rady Nadzorczych Grupy	62
33. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	62
34. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	63
34.1. Ryzyko stopy procentowej.....	63
34.2. Ryzyko walutowe.....	64
34.3. Ryzyko cen towarów.....	64
34.4. Analiza wrażliwości.....	65
34.5. Ryzyko kredytowe	66
34.6. Ryzyko związane z płynnością	66
35. Instrumenty finansowe	67
35.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych.....	67
35.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych.....	68
35.3. Ryzyko stopy procentowej.....	70
35.4. Zabezpieczenia.....	70
36. Zarządzanie kapitałem.....	71
37. Struktura zatrudnienia	72
38. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	72

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

	<i>Nota</i>	okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku	okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Działalność kontynuowana			
Przychody z umów z klientami	12.1-12.2	664 751	677 061
Koszt własny sprzedaży	12.3	(615 029)	(621 441)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		49 722	55 620
Koszty sprzedaży	12.3	(3 946)	(3 824)
Koszty ogólnego zarządu	12.3	(24 381)	(22 257)
Zysk/(strata) netto ze sprzedaży		21 395	29 539
Pozostałe przychody operacyjne	12.4	17 271	16 918
Pozostałe koszty operacyjne	12.5	(17 095)	(22 362)
Utrata/odzyskanie kontroli w jednostkach zależnych	12.6	433	-
Straty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	12.7	(1 536)	-
Przychody finansowe	12.8	486	838
Koszty finansowe	12.9	(1 939)	(3 602)
Zysk/(strata) brutto		19 015	21 331
Podatek dochodowy	13.1-13.3	(4 382)	(5 406)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		14 633	15 925
Działalność zaniechana			
Zysk/(strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-	-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		14 633	15 925
Przypadający/a na:			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		14 633	15 925
Udziały nie dające kontroli		-	-
Zysk/(strata) na jedną akcję:	15		
– podstawowy z zysku za rok obrotowy		0,88	0,96
– podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej za rok obrotowy		0,88	0,96
– rozwodniony z zysku za rok obrotowy		0,88	0,96
– rozwodniony z zysku z działalności kontynuowanej za rok obrotowy		0,88	0,96

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

		okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku	okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
	<i>Nota</i>		
Zysk/(strata) netto za okres		14 633	15 925
Inne całkowite dochody			
<i>Pozycje podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/ (straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych:</i>			
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		(2 214)	9 159
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	13.3	421	(1 438)
Pozycje podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/ (straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		(1 793)	7 721
<i>Pozycje nie podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/ (straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych:</i>			
Sprzedaż gruntów		(9)	(485)
Zyski/straty aktuarialne		(141)	(202)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	13.3	28	130
Pozycje nie podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/ (straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		(122)	(557)
Inne całkowite dochody netto		(1 915)	7 164
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		12 718	23 089
Przypadający na			
Akcjonariuszy jednostki dominującej		12 718	23 089
Udziały niekontrolujące		-	-

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 31 grudnia 2018 roku

	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
AKTYWA			
Aktywa trwałe		141 509	139 148
Rzeczowe aktywa trwałe	17	140 218	137 556
Nieruchomości inwestycyjne	19	455	455
Wartości niematerialne	20	431	661
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13.3	236	446
Należności		169	30
Aktywa obrotowe		207 990	220 286
Zapasy	23	98 913	119 966
Krótkoterminowe należności i pozostałe aktywa niefinansowe	24	83 953	71 617
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	25	25 124	27 564
Pozostałe aktywa finansowe	21	-	1 139
Aktywa przeznaczone do sprzedaży		3	1 506
SUMA AKTYWÓW		349 502	360 940
PASYWA			
Kapitał własny (przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej)		255 927	261 828
Kapitał podstawowy	26	7 160	7 160
Pozostałe kapitały rezerwowe	26	226 585	236 048
Zyski zatrzymane/niepokryte straty	26	22 182	18 620
Udziały nie dające kontroli		-	-
Kapitał własny ogółem		255 927	261 828
Zobowiązania długoterminowe		39 198	38 682
Rezerwy	28	15 063	13 462
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13.3	1 195	228
Długoterminowe kredyty bankowe i pożyczki	27	4 130	6 368
Długoterminowe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	29	18 810	18 624
Zobowiązania krótkoterminowe		54 377	60 430
Rezerwy	28	914	1 637
Krótkoterminowe kredyty bankowe i pożyczki	27	2 513	3 959
Krótkoterminowe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	29	49 855	54 834
Inne zobowiązania finansowe	29	1 076	-
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	29	19	-
Zobowiązania razem		93 575	99 112
SUMA PASYWÓW		349 502	360 940

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

	<i>Nota</i>	okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku	okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		19 015	21 331
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja		13 038	39 009
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych		9 220	9 813
Koszty i przychody z tytułu odsetek		2	8
Zysk/strata z tytułu działalności inwestycyjnej		940	2 493
Zmiana stanu rezerw		(448)	1 170
Zmiana stanu zapasów		878	(1 218)
Zmiana stanu należności i pozostałych aktywów niefinansowych		21 052	36 957
Zmiana stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych	30	(11 835)	(10 972)
Zapłacony podatek dochodowy		(6 812)	1 003
Inne korekty		(267)	(424)
		308	179
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		32 053	60 340
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych		1 379	2 186
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych		8	-
Wpływy z tytułu odsetek		22	30
Splaty udzielonych pożyczek		-	-
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych		(11 602)	(8 579)
Wydatki netto na nabycie aktywów finansowych		-	-
Inne		1	6
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(10 192)	(6 357)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji własnych			
Wydatki z tytułu dywidendy		(18 649)	
Wpływy z kredytów i pożyczek		1 374	17 509
Splata kredytów i pożyczek		(5 481)	(56 666)
Zapłacone odsetki		(910)	(2 259)
Inne	30	(635)	(770)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(24 301)	(42 186)
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(2 440)	11 797
Środki pieniężne na początek okresu		27 564	15 767
Środki pieniężne na koniec okresu		25 124	27 564

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach PLN)

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

Nota	Przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej				Udziały nie dające kontroli	Kapitał własny ogółem
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane/ niepokryte straty	Razem		
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	7 160	236 048	18 620	261 828	-	261 828
Zysk/(strata) netto za okres	-	-	14 633	14 633	-	14 633
Inne całkowite dochody netto za okres	-	(1 915)	-	(1 915)	-	(1 915)
Całkowity dochód za okres	-	(1 915)	14 633	12 718	-	12 718
Dywidenda	-	(5 880)	(12 739)	(18 619)	-	(18 619)
Sprzedaż nieruchomości inwestycyjnych	-	(1 668)	1 668	-	-	-
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	7 160	226 585	22 182	255 927	-	255 927
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	7 160	239 795	(8 284)	238 671	68	238 739
Zysk/(strata) netto za okres	-	-	15 925	15 925	-	15 925
Inne całkowite dochody netto za okres	-	7 164	-	7 164	-	7 164
Całkowity dochód za okres	-	7 164	15 925	23 089	-	23 089
Podział wyniku za poprzedni rok obrotowy	26.3	(10 910)	10 910	-	-	-
Inne	-	-	68	68	(68)	-
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	7 160	236 048	18 620	261 828	-	261 828

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 9 do 72 stanowią jego integralną część.

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały („Grupa”) składa się z Orzeł Biały S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych (patrz Nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Orzeł Biały obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Orzeł Biały S.A. („jednostka dominująca”) jest spółką akcyjną z siedzibą w Piekarach Śląskich ul. Harcerska 23, której akcje znajdują się w publicznym obrocie.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000099792 Spółce nadano numer statystyczny REGON 270647152.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony

Podstawowym przedmiotem działania jednostki dominującej jest odzysk surowców z materiałów segregowanych PKD 38.32.Z

2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi Orzeł Biały S.A. oraz następujące spółki:

Spółki zależne objęte konsolidacją metodą pełną:

<i>Jednostka</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Podmiot dominujący</i>	<i>Procentowy udział Spółki w kapitale</i>	
				<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Pumech Sp. z o.o.	Bytom	Produkcja konstrukcji stalowych Usługi serwisowe i remontowe	ORZEŁ BIAŁY S.A.	100%	100%
Centralna Pompownia „Bolko” Sp. z o.o.	Bytom	Działalność usługowa wspomagająca pozostałe górnictwo i wydobywanie	Pumech Sp.z o.o.	100%	100%
Orzeł Surowce Sp. z o.o.	Bytom	Skup i sprzedaż złomu zużytych akumulatorów	ORZEŁ BIAŁY S.A.	-	100%
Centrum Recyklingu Akumulatorów Sp. z o.o.	Warszawa	Sprzedaż hurtowa odpadów i złomu	Orzeł Surowce Sp. z o.o.	-	100%
Speedmar Sp. z o.o.	Piekary Śląskie	Transport drogowy towarów	ORZEŁ BIAŁY S.A.	100%	100%
Geen-Lead Sp. z o.o.	Piekary Śląskie	Transport drogowy towarów	ORZEŁ BIAŁY S.A.	100%	100%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę w podmiotach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych jest równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek. Szczegóły dotyczące zmian w inwestycjach Spółki przedstawia nota 21.

Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności:

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

<i>Jednostka</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Procentowy udział Grupy w kapitale</i>	
			<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
PPT EkoPark Sp. z o.o.	Piekary Śląskie	Restrukturyzacja lokalnego przemysłu Pozyskiwanie inwestorów	0%	37,5%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę dominującą w podmiotach zależnych i stowarzyszonych jest równy udziałowi w kapitałach tych jednostek.

W okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zmiany w składzie Grupy Kapitałowej:

W dniu 18.01.2018 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki Orzeł Surowce sp. z o.o., uchwałą nr 1 podwyższyło bez zmiany umowy spółki kapitał zakładowy Spółki z kwoty 9 300 tys. zł do kwoty 9 400 tys. zł. to jest o kwotę 100 tys. zł. Podwyższenie kapitału zakładowego nastąpiło poprzez ustanowienie 200 nowych udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy, o łącznej wartości nominalnej 100 tys. zł. Wszystkie nowoutworzone udziały w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki zostały pokryte wkładem pieniężnym w łącznej wysokości 2 300 tys. zł. i objęte zostały przez dotychczasowego jedynego Wspólnika Spółki. Wartość wkładu pieniężnego przewyższająca wartość nominalną objętych udziałów, tj. kwota nadwyżki w wysokości 2 200 tys. zł została przekazana na kapitał zapasowy. Orzeł Biały S.A. po podwyższeniu posiadał łącznie w kapitale zakładowym Spółki 18 800 udziałów, co stanowiło 100% w kapitale zakładowym Spółki Orzeł Surowce sp. z o.o. W dniu 30.03.2018 r. postanowieniem Sądu Rejestrowego Katowice-Wschód w Katowicach, VIII Wydział Gospodarczy KRS, zarejestrowano ww. podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Orzeł Surowce sp. z o.o.

W dniu 24.04.2018 r. Zarząd Spółki Orzeł Biały S.A. zawarł umowę sprzedaży wszystkich posiadanych udziałów w PPT EkoParku tj. 7 815 udziałów, stanowiących 37,5% w kapitale zakładowym spółki działającej pod firmą Park Przemysłowo Technologiczny EkoPark, na rzecz większościowego wspólnika tj. Miasta Piekary Śląskie posiadającego 13 023 udziałów w spółce, co stanowi 62,48% udziałów tej spółki. Łączna cena sprzedaży udziałów wynosiła 7 815,00 zł.

Cena Sprzedaży uwzględniła fakt, że działalność spółki EkoPark ma charakter non profit, a jej celem jest tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego mającego na celu pozyskanie inwestorów realizujących nowatorskie przedsięwzięcia oraz wdrażających innowacyjne technologie, jak również promowanie przedsiębiorczości, a także okoliczność, iż zbycie Udziałów połączone jest jednocześnie ze zwolnieniem Sprzedającego przez Kupującego z odpowiedzialności związanej ze zbywanymi Udziałami.

W dniu 26.06.2018 r. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki **IP Lead Sp. z o.o.** Uchwałą nr 6 postanowiło o podwyższeniu, bez zmiany umowy spółki, kapitału zakładowego Spółki z kwoty 5.000 zł do kwoty 5.500 zł, to jest o kwotę 500,00 zł. Podwyższenie kapitału zakładowego nastąpiło poprzez ustanowienie 10 nowych udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, o łącznej wartości nominalnej 500 zł. Wszystkie nowoutworzone udziały w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki zostały pokryte wkładem pieniężnym w łącznej wysokości 15.000 zł i objęte przez dotychczasowego jedynego Wspólnika Spółki w taki sposób, że Wspólnik objął 10 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, o łącznej wartości nominalnej 500 zł, w wyniku czego jedyny Wspólnik Spółki, tj. spółka „Orzeł Biały” S.A., będzie posiadać łącznie w kapitale zakładowym Spółki 110 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, o łącznej wartości nominalnej 5.500 zł. Wartość wkładu pieniężnego przewyższająca wartość nominalną objętych udziałów, tj. kwota nadwyżki w wysokości 14.500 zł została przekazana na kapitał zapasowy.

W dniu 03.12.2018 r. Orzeł Biały S.A. zawarł umowę, na mocy której nabył od spółki zależnej Orzeł Surowce sp. z o.o. wszystkie posiadane przez Orzeł Surowce udziały w spółce Speedmar sp. z o.o. tj. 274 udziały, stanowiące 100 % kapitału zakładowego Speedmar, za łączną cenę rynkową tj. 590 546,74 zł. Własność udziałów przeszła na Orzeł Biały z chwilą zawarcia umowy. Po okresie sprawozdawczym tj. w dniu 16.01.2019 r. ww. zmiana została zarejestrowana przez sąd rejestrowy.

W dniu 28.12.2018 r. Orzeł Surowce sp. z o.o. zawarł umowę sprzedaży, posiadanych 200 udziałów w spółce Centrum Recyklingu Akumulatorów sp. z o.o., stanowiących 100 % kapitału zakładowego, (ze skutkiem przejścia własności na 31.12.2018r.) na rzecz podmiotu trzeciego za łączną cenę 1,- zł. Cena sprzedaży udziałów uwzględniała całokształt sytuacji finansowo – gospodarczej spółki na dzień zbycia udziałów oraz sytuację faktyczną związaną z toczącym się postępowaniem upadłościowym wobec spółki wszczętym na wniosek jej zarządu. Po okresie sprawozdawczym tj. w dniu 31.01.2019 r. ww. zmiana została zarejestrowana przez sąd rejestrowy.

W dniu 28.12.2018 r. Orzeł Biały zawarł umowę sprzedaży wszystkich posiadanych tj. 18.800 udziałów w spółce zależnej Orzeł Surowce sp. z o.o., stanowiących 100 % kapitału zakładowego na rzecz podmiotu trzeciego, (ze skutkiem przejścia własności na dzień 31.12.2018 r.) za łączną cenę 1,- zł. Cena sprzedaży udziałów uwzględniała całokształt sytuacji finansowo – gospodarczej Orzeł Surowce sp. z o.o. na dzień zbycia udziałów oraz pozycję rynkową, na którą wpływ miało toczące się w okresie sprawozdawczym postępowanie upadłościowe prowadzone w stosunku do Orzeł Surowce na wniosek jednego z wierzycieli. Po okresie sprawozdawczym tj. w dniu 21.01.2019 r. ww. zmiana została zarejestrowana przez sąd rejestrowy.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W okresie od 1 stycznia 2018 roku do 16 sierpnia 2018 roku Zarząd jednostki dominującej pracował w składzie:
Michael Rohde Pedersen – Prezes Zarządu

W okresie od 17 sierpnia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku Zarząd jednostki dominującej pracował w składzie:
Michael Rohde Pedersen – Prezes Zarządu
Dariusz Malarenko – Członek Zarządu

Od dnia bilansowego do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu jednostki dominującej

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w dniu 29 marca 2019 roku.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1. Profesjonalny osąd

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu jednostki dominującej osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

Waluta funkcjonalna

MSSF nakłada na jednostki obowiązek oceny waluty funkcjonalnej. MSR 21 określa, iż waluta funkcjonalna to waluta podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa jednostka. W związku z tym Zarząd jednostki dominującej dokonał oceny waluty funkcjonalnej. Przy ustalaniu waluty funkcjonalnej Zarząd jednostki dominującej przeanalizował walutę, która wywiera główny wpływ na ceny sprzedaży towarów i usług oraz na koszty operacyjne (robocizny i materiałów oraz na pozostałe koszty związane z dostarczaniem towarów lub świadczeniem usług) Grupy.

Ponad 60% przychodów Grupy dotyczy sprzedaży w EUR, 39% w PLN natomiast 1% w USD. Grupa posiada znaczące salda należności handlowych w walucie. Jednocześnie koszty operacyjne (w tym koszty zużycia materiałów, wynagrodzeń, usług obcych, podatków) ponoszone są w polskich złotych. Również zaciągnięte przez Grupę kredyty i pożyczki wyrażone są w polskich złotych.

W ocenie Zarządu walutą funkcjonalną Grupy jest polski złoty.

Walutą funkcjonalną pozostałych spółek zależnych objętych konsolidacją jest złoty polski.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

5.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Utrata wartości aktywów

Grupa na podstawie MSR 36.9 nie przeprowadziła testów na utratę wartości środków trwałych oraz wartości niematerialnych, gdyż nie wystąpiły jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, iż mogła wystąpić utrata wartości aktywów trwałych. Natomiast przeprowadzono testy dla należności i zapasów oraz dokonano odpisów aktualizujących należności (nota 24) i zapasy (nota 23).

Odpisy aktualizujące wartość należności i aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Zgodnie z MSSF 9 Grupa szacuje utratę wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu w oparciu o model utraty wartości, który bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych (szerzej opisano w nocie 11.14)

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane przez niezależnego aktuarium za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 22.

Wycena pozostałych rezerw tj. na koszty premii dla pracowników, koszty urlopów oraz pozostałe koszty opiera się na szacunkach Zarządu.

Rezerwa na rekultywację

Grupa tworzy rezerwę na likwidację składowisk odpadów przemysłowych powstających w wyniku procesu technologicznego ze względu na obowiązek prawny wynikający ze stosownych ustaw. Wartość rezerwy na dzień 31.12.2018r. została oszacowana na podstawie kosztorysu inwestorskiego. Na koniec każdego okresu Grupa dokonuje aktualizacji wartości rezerwy.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego z wyjątkiem nieruchomości inwestycyjnych, wyceny pochodnych instrumentów finansowych i należności objętych faktoringiem, które są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Wartość bilansowa ujętych zabezpieczonych aktywów i zobowiązań jest korygowana o zmiany wartości godziwej, które można przypisać ryzyku, przed którym te aktywa i zobowiązania są zabezpieczane.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę.

6.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości, MSSF mające zastosowanie do tego sprawozdania nie różnią się od MSSF UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydany na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

6.2. Waluta funkcjonalna i waluta skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zostały przedstawione w PLN, które są również walutą funkcjonalną jednostki dominującej. Dla każdej z jednostek zależnych ustalana jest waluta funkcjonalna i aktywa oraz zobowiązania danej jednostki są mierzone w tej walucie funkcjonalnej. Grupa stosuje metodę konsolidacji bezpośredniej i wybrała sposób rozliczania zysków lub strat z przeliczenia, który jest zgodny z tą metodą.

7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2018 roku:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - Grupa wdrożyła standard z dniem 1 stycznia 2018 roku bez korygowania danych porównawczych
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” - zastosowanie tego standardu nie miało istotnego wpływu na dotychczasowy sposób ujmowania przychodów z umów realizowanych z klientami
- Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” - stosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” łącznie z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności w formie akcji” - klasyfikacja i wycena płatności na bazie akcji
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” - przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)” - zmiany do MSSF 1 i MSR 28

Nowe i zmienione standardy i interpretacje, które obowiązują w roku obrotowym rozpoczętym 1 stycznia 2018 r. nie miały istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe poza wpływem przedstawionym w nocie 24.1

8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 16: „Leasing”** został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019r. lub po tej dacie.

Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym, MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników.

MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe.

Grupa podjęła decyzję o wdrożeniu MSSF 16 od 1 stycznia 2019 roku przy zastosowaniu uproszczonego podejścia tj. retrospektywnie z łącznym efektem pierwszego zastosowania niniejszego standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania. Grupa nie będzie przekształcać danych porównawczych, natomiast ujmie

efekt zastosowania niniejszego standardu jako korektę bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania.

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania wyceniany jest w dacie rozpoczęcia według kosztu. W dacie rozpoczęcia Grupa wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Opłaty leasingowe dyskontuje się z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli stopę tę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie Grupa stosuje krańcową stopę procentową leasingobiorcy.

Grupa podjęła decyzję o prezentacji prawa do użytkowania aktywów, w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej. W pozycji tej prezentowane będą również składniki aktywów użytkowane na podstawie aktualnie obowiązujących umów leasingu finansowego, które dotychczas prezentowane były łącznie aktywami będącymi własnością Grupy.

Po przyjęciu MSSF 16 Grupa będzie prezentowała zobowiązania z tytułu leasingu (praw do użytkowania) w wyodrębnionej pozycji. W tej pozycji Grupa będzie ujmowała zobowiązania z tytułu leasingów wcześniej sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR17

W roku 2018 Grupa przeprowadziła analizy związane z wdrożeniem MSSF16. Przedmiotem analiz były umowy leasingu finansowego, operacyjnego najmu, dzierżawy a także prawa wieczystego użytkowania gruntów. W wyniku analiz stwierdzono iż prawo wieczystego użytkowania gruntów spełnia kryteria uznania za leasing.

Grupa z dniem 1.01.2019r rozpozna następujące prawa do użytkowania aktywów

	31.12.2018	Reklasyfikacja na 01.01.2019	Wpływ MSSF 16	01.01.2019
Rzeczowe aktywa trwałe	126 748	(3 732)		123 016
Prawo do użytkowania składnika aktywów	-	3 732	6 407	9 027

W związku z powyższym zostanie rozpoznane zobowiązanie z tyt. leasingu w poniższych wartościach w podziale na długo i krótkoterminowe zobowiązanie

	1 stycznia 2018	Reklasyfikacja na 01.01.2019	Wpływ MSSF 16	01.01.2019
Zobowiązanie długoterminowe z tytułu leasingu	580		6 098	
Zobowiązanie krótkoterminowe z tytułu leasingu	519		309	

Na główną różnicę pomiędzy przyszłymi opłatami według MSR 17 ujawnionymi na dzień 31.12.2018 a zobowiązaniami z tytułu leasingu rozpoznanymi na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16 wpłynęło zastosowanie dyskonta. Na dzień 31.12.2018 wartość przyszłych niezdyktowanych zobowiązań umownych z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów wynosi 22 377 tys. PLN

- Zmiany do MSSF 9: prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie z możliwością wcześniejszego zastosowania. Na skutek zmiany do MSSF 9, jednostki będą mogły wyceniać aktywa finansowe z tak zwanym prawem do wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody, jeżeli spełniony jest określony warunek - zamiast dokonywania wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.
- Zmiany do MSSF 17: umowy ubezpieczeniowe został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 r. lub po tej dacie.

Nowy MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe zastąpi obecnie obowiązujący MSSF 4, który zezwala na różnorodną praktykę w zakresie rozliczania umów ubezpieczeniowych. MSSF 17 zasadniczo zmieni rachunkowość wszystkich podmiotów, które zajmują się umowami ubezpieczeniowymi i umowami inwestycyjnymi. Standard nie dotyczy Grupy.

- Zmiany do MSR 28: Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” wyjaśniają, że w odniesieniu do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, do których nie stosuje się metody praw własności, spółki stosują MSSF 9. Dodatkowo, Rada opublikowała również przykład ilustrujący zastosowanie wymogów MSSF 9 i MSR 28 do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu.
Grupa zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019r.
- KIMSF 23: Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego KIMSF 23 wyjaśnia wymogi w zakresie rozpoznania i wyceny zawarte w MSR 12 w sytuacji niepewności związanej z ujęciem podatku dochodowego. Wytyczne obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019r. lub po tej dacie.
Grupa zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019r.
- Roczne zmiany do MSSF 2015-2017: Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2017 r. „Roczne zmiany MSSF 2015-2017”, które wprowadzają zmiany do 4 standardów: MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, MSR 12 „Podatek dochodowy” oraz MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego”. Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz doprecyzowują wytyczne standardów w zakresie ujmowania oraz wyceny. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.
- MSR 19 Świadczenia pracownicze: Zmiany do MSR 19 obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019r. lub po tej dacie. Poprawki do standardu określają wymogi związane z ujęciem księgowym modyfikacji, ograniczenia lub rozliczenia programu określonych świadczeń.
Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.
- Zmiany w zakresie referencji do Założeń koncepcyjnych w MSSF: Zmiany w zakresie referencji do Założeń Koncepcyjnych w MSSF będą miały zastosowanie z dniem 1 stycznia 2020 r.
- MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć: W wyniku zmiany do MSSF 3 zmodyfikowana została definicja „przedsięwzięcia”. Aktualnie wprowadzona definicja została zawężona i prawdopodobnie spowoduje, że więcej transakcji przejęć zostanie zakwalifikowanych jako nabycie aktywów. Zmiany do MSSF 3 obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2020 r. lub po tej dacie.
Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.
- MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych oraz MSR 8 Zasady(polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych, korygowanie błędów: Rada opublikowała nową definicję terminu „istotność”. Zmiany do MSR 1 i MSR 8 doprecyzowują definicję istotności i zwiększają spójność pomiędzy standardami, ale nie oczekuje się, że będą miały znaczący wpływ na przygotowanie sprawozdań finansowych. Zmiana jest obowiązkowa dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2020 r. lub po tej dacie.
Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe: Standard ten pozwala jednostkom, które sporządzają sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF po raz pierwszy (z dniem 1 stycznia 2016 r. lub po tej dacie), do ujmowania kwot wynikających z działalności o regulowanych cenach, zgodnie z dotychczas stosowanymi zasadami rachunkowości. Dla poprawienia porównywalności z jednostkami które stosują już MSSF i nie wykazują takich kwot, zgodnie z opublikowanym MSSF 14 kwoty wynikające z działalności o regulowanych cenach, powinny podlegać prezentacji w odrębnej pozycji zarówno w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jak i w rachunku zysków i strat oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów.
Decyzją Unii Europejskiej MSSF 14 nie zostanie zatwierdzony.
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dot. sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami.
Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business).
W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.

Zmiany zostały opublikowane 11 września 2014 r. Data obowiązywania zmienionych przepisów nie została ustalona przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zatwierdzenie tej zmiany jest odroczone przez Unię Europejską.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej. Jednocześnie Grupa uważa, że standardy, które wejdą w życie od 01.01.2019r nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe z wyjątkiem standardu MSSF16, którego wpływ opisano powyżej.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji Grupa nie zakończyła jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia pozostałych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

9. Zmiana szacunków

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych.

Grupa w grudniu 2018 roku dokonała weryfikacji przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego. Przeprowadzona weryfikacja wykazała, iż wystąpiły przesłanki do zmiany dotychczasowych stawek amortyzacyjnych. Zmiany będą miały zastosowanie od 2019r i nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

10. Istotne zasady rachunkowości

10.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Orzeł Biały S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce, wtedy gdy:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Grupa weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy Grupa posiada mniej niż większość praw głosu w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę. W momencie oceny czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia władzy, Grupa analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Grupę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych; a także
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Grupa posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momentach podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

10.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Wspólne przedsięwzięcia to ustalenia umowne, na mocy których dwie lub więcej stron podejmuje działalność gospodarczą podlegającą współkontrolom.

Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i jednostki dominującej jest jednakowy. Spółki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia stosują zasady rachunkowości zawarte w Ustawie. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia przekracza wartość jej udziałów w tym podmiocie, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach. Dodatkowe straty ujmuje się wyłącznie w zakresie odpowiadającym prawnym lub zwyczajowym zobowiązaniom przyjętym przez Grupę lub płatnościom wykonanym w imieniu jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się metodą praw własności od dnia, w którym dany podmiot uzyskał status wspólnego przedsięwzięcia lub jednostki stowarzyszonej. W dniu dokonania inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub we wspólne przedsięwzięcie kwotę, o jaką koszty inwestycji przekraczają wartość udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów

i zobowiązań tego podmiotu, ujmuje się jako wartość firmy i włącza w wartość bilansową tej inwestycji. Kwotę, o jaką udział Grupy w wartości godziwej netto w możliwych do zidentyfikowania aktywach i zobowiązaniach przekracza koszty inwestycji, ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym w okresie, w którym dokonano tej inwestycji.

Przy ocenie konieczności ujęcia utraty wartości inwestycji Grupy w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu stosuje się wymogi MSR 39. W razie potrzeby całość kwoty bilansowej inwestycji testuje się na utratę wartości zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” jako pojedynczy składnik aktywów, porównując jego wartość odzyskiwalną z wartością bilansową. Ujęta utrata wartości stanowi część wartości bilansowej inwestycji. Odwrócenie tej utraty wartości ujmuje się zgodnie z MSR 36 w stopniu odpowiadającym późniejszemu zwiększeniu wartości odzyskiwalnej inwestycji.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności w dniu, kiedy dana inwestycja przestaje być jej jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz w sytuacji, gdy zostaje sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Różnicę między wartością bilansową jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia na dzień zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą zatrzymanych udziałów i wpływów ze zbycia części udziałów w tym podmiocie uwzględnia się przy obliczaniu zysku lub straty ze zbycia danej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

10.3. Połączenia jednostek

Połączenie jednostek gospodarczych pozostających pod wspólną kontrolą Problematykę przejęć i połączeń jednostek gospodarczych zasadniczo reguluje standard MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”. Jednakże standard ten wyłącza ze swojego zakresu transakcje pomiędzy jednostkami pozostającymi pod wspólną kontrolą. Sytuacja, w której dana transakcja lub zjawisko gospodarcze wymagające ujęcia w sprawozdaniu przygotowanym zgodnie z MSSF nie są uregulowane zapisami poszczególnych standardów, została uregulowana zapisami MSR 8 punkt 10-12. Dla rozliczenia połączenia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą Grupa zdecydowała się stosować metodę opartą na wartościach historycznych. Metoda oparta na wartościach historycznych, w wariantcie zastosowanym przez Grupę, polega na sumowaniu wartości pozycji pochodzących ze sprawozdań z sytuacji finansowej, a także przychodów i kosztów oraz zysków i strat łączących się podmiotów od dnia połączenia.

10.4. Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe takie jak aktywa finansowe wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz instrumenty pochodne oraz aktywa niefinansowe takie jak nieruchomości inwestycyjne w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,

- Poziom 3 - Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość).

Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości dotyczących wyceny do wartości godziwej.

Zarząd określa zasady i procedury dotyczące zarówno systematycznego wyceniania do wartości godziwej np. nieruchomości inwestycyjnych oraz nienotowanych aktywów finansowych jak i wycen jednorazowych np. w przypadku aktywów przeznaczonych do sprzedaży w działalności zaniechanej.

Niezależni rzeczoznawcy w sytuacji planów związanych ze sprzedażą aktywów są angażowani do przeprowadzenia wyceny znaczących aktywów takich jak nieruchomości.

10.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Pozycje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym Grupa prowadzi działalność tj. w walucie funkcjonalnej. Sprawozdania finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), który stanowi walutę funkcjonalną i walutę prezentacji Grupy.

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmują się na dzień ich zawarcia odpowiednio po kursie:

- faktycznie zastosowanym w przypadku sprzedaży lub kupna walut,
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego ten dzień w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie faktycznego kursu,
- w przypadku pozostałych operacji po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na dzień zawarcia transakcji, chyba, że w zgłoszeniu celnym lub w innym wiążącym jednostkę dokumencie ustalony został inny kurs. Kursem obowiązującym na dzień zawarcia transakcji jest średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym zawarcie transakcji.

Na dzień bilansowy wycenione zostały wyrażone w walutach obcych:

- składniki aktywów – po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień,
- składniki pasywów – po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień.

Różnice kursowe, dotyczące pozostałych aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień wyceny oraz przy zapłacie należności i zobowiązań w walutach obcych, ujmują się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
USD	3,7597	3,4813
EUR	4,3000	4,1709

10.6. Rzeczowe aktywa trwałe

Za rzeczowe aktywa trwałe uznaje się środki trwałe:

- które są utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystywania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych
- którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden okres,
- w stosunku, do których istnieje prawdopodobieństwo, iż jednostka uzyska w przyszłości korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątkowym, oraz których wartość można określić w sposób wiarygodny.

Do rzeczowych aktywów trwałych zaliczane są m.in.: nieruchomości, tj. grunty własne, budynki, obiekty inżynierii wodnej i lądowej, maszyny, urządzenia, specjalistyczne części zamienne, środki transportu i inne ruchome środki trwałe, ulepszenia w obcych środkach trwałych, środki trwałe w budowie.

Na dzień początkowego ujęcia rzeczowe aktywa trwałe wycenia się w cenie nabycia/koszcie wytworzenia.

Cenę nabycia/koszt wytworzenia powiększają koszty finansowania zewnętrznego zaciągniętego na sfinansowanie nabycia lub wytworzenie środka trwałego, uwzględnia się również wynik na sprzedaży wyrobów w ramach próbnej produkcji (MSR 16 pkt. 17.e).

Na dzień przejścia na Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej Grupa zastosowała wycenę rzeczowych aktywów trwałych w wartości godziwej i stosuje tę wartość godziwą jako zakładany koszt ustalony na dzień przejścia, zgodnie z paragrafem 16 MSSF 1.

Na dzień bilansowy rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonych o skumulowane odpisy amortyzacyjne i wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne środków trwałych dokonywane są metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania w Spółce danego środka trwałego.

Przyjęto okresy użytkowania środków trwałych w następujących przedziałach:

Budynki oraz obiekty inżynierii wodnej i lądowej: 2-55 lat,

Maszyny i urządzenia: 1-35 lat,

Środki transportu: 2-10 lat,

Inne – 2-18 lat.

Okres użytkowania ustalany jest indywidualnie dla poszczególnych składników środków trwałych.

Powyższe okresy użytkowania dotyczą nowych i używanych środków trwałych. Jeżeli do użytkowania jest wprowadzony używany środek trwały, wówczas stawki amortyzacji ustalane są indywidualnie, odpowiednio do przewidywanego okresu użytkowania danego środka trwałego. Indywidualny okres użytkowania stosowany jest również dla amortyzacji specjalistycznych maszyn i urządzeń. Podstawą naliczania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa.

W użytkowanych w Spółce środkach trwałych nie stwierdzono istotnych części składowych środków trwałych (komponentów), których okres użytkowania znacząco różni się od okresu użytkowania całego środka trwałego.

Za rzeczowe aktywa trwałe uznaje się specjalistyczne części zamienne o istotnej wartości początkowej i okresie użytkowania powyżej 1 roku. Pozostałe części zamienne wykazuje się, jako zapasy i ujmuje w rachunku zysków i strat w momencie ich wykorzystania.

Amortyzację rozpoczyna się, gdy środek trwały jest dostępny do użytkowania. Amortyzacji zaprzestaje się na wcześniejszą z dat: gdy środek trwały zostaje zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub zawarty w grupie do zbycia, która jest zaklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” lub zostaje usunięty z ewidencji bilansowej. Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość końcowa podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy. Wszelkie wynikające z przeprowadzonej weryfikacji zmiany ujmuje się jak zmianę szacunków.

Środek trwały usuwa się z ewidencji bilansowej, gdy zostaje zbyty lub, gdy nie oczekuje się wpływu dalszych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania lub zbycia. Zyski lub straty na usunięciu pozycji rzeczowych aktywów trwałych ustala się, jako różnicę pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeżeli występują) i wartością bilansową tych środków trwałych i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Odpisów z tytułu utraty wartości dokonuje się do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa danego środka trwałego (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego on należy) jest wyższa od jego oszacowanej wartości odzyskiwalnej. Test na utratę wartości przeprowadza się i ujmuje ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości zgodnie z zasadami określonymi w punkcie „Utrata wartości”.

10.7. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale i ich grupy do sprzedaży uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa Grupy do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji.

Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 wykazywane są w odrębnej pozycji i wyceniane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości bilansowej w zależności, która z nich jest niższa.

Jeśli Grupa chce dokonać transakcji zbycia, w wyniku której utraciłaby kontrolę nad swoją jednostką zależną, wszystkie aktywa i zobowiązania tej jednostki zależnej są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży niezależnie od tego, czy Grupa zachowa udziały niedające kontroli po tej transakcji.

Jeżeli Grupa jest zobowiązana do realizacji planu sprzedaży, polegającego na sprzedaży inwestycji we wspólne przedsięwzięcie lub jednostkę stowarzyszoną lub części takiej inwestycji, inwestycję lub jej część przeznaczoną do sprzedaży klasyfikuje się jako przeznaczoną do sprzedaży po spełnieniu w/w kryteriów, a Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności do rozliczania części inwestycji sklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży. Pozostała część inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, niesklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży, nadal jest rozliczana metodą praw własności. Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności w chwili zbycia, jeżeli transakcja zbycia powoduje utratę znaczącego wpływu na jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie.

Po dokonaniu transakcji sprzedaży Grupa rozlicza zachowane udziały zgodnie z MSR 39, chyba że udziały te umożliwiają dalszą klasyfikację tego podmiotu jako jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia; w takim przypadku Grupa nadal stosuje metodę praw własności.

10.8. Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomość inwestycyjne uznaje się nieruchomości (grunty, budynki), które Grupa traktuje jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości, względnie obie te korzyści.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez Grupę

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje wg ceny nabycia.

Po początkowym ujęciu, nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym powstały, z uwzględnieniem powiązanego wpływu na podatek odroczonej.

Nieruchomości inwestycyjne usuwane są z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski i straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu ujmowane są w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Grupę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części Rzeczowe aktywa trwałe aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty do celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

10.9. Wartości niematerialne

Za wartości niematerialne uznaje się możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej. W szczególności do wartości niematerialnych zalicza się nabyte oprogramowanie komputerowe, nabyte prawa majątkowe, autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych.

Na dzień początkowego ujęcia wartości niematerialne wycenia się w cenie nabycia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Na dzień bilansowy wartości niematerialne wycenia się w cenie nabycia pomniejszonej o skumulowaną kwotę odpisów amortyzacyjnych i kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Odpisów amortyzacyjnych od wartości niematerialnych dokonuje się metodą liniową przez okres przewidywanego użytkowania

Grupa nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Amortyzację rozpoczyna się, gdy składnik wartości niematerialnych jest dostępny do użytkowania. Amortyzacji wartości niematerialnych zaprzestaje się na wcześniejszą z dat: gdy składnik wartości niematerialnych zostaje zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub zawarty w grupie do zbycia, która jest zaklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” lub zostaje usunięty z ewidencji bilansowej.

Dla posiadanych przez Grupę składników wartości niematerialnych przyjęto, iż wartość końcowa jest równa zero.

Metoda amortyzacji oraz stawka amortyzacyjna podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Wszelkie koszty finansowania zewnętrznego poniesione na dostosowywany składnik wartości niematerialnych ujmuje się w cenie nabycia.

Wartości niematerialne testuje się na utratę wartości zgodnie z zasadami określonymi w punkcie „Utrata wartości”.

Składnik wartości niematerialnych usuwa się z ewidencji bilansowej, gdy zostaje zbyty lub, gdy nie oczekuje się dalszych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania lub zbycia. Zyski lub straty na usunięciu składnika wartości niematerialnych ustala się jako różnicę pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeżeli występują) wartością bilansową tych wartości niematerialnych oraz ujmuje w rachunku zysków i strat.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

10.9.1 Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki

- sumy:
  - przekazanej zapłaty,
  - kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
  - w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości.

10.10. Leasing

Grupa jako leasingobiorca

Jeżeli warunki wynikające z umowy leasingowej spełniają kryteria – każde z osobna lub łącznie – określone w MSR nr 17, umowę taką klasyfikuje się jako leasing finansowy.

Wartość początkowa przedmiotu leasingu finansowego ustalana jest jako niższa z dwóch wartości:

- wartości rynkowej przedmiotu leasingu wynikającej na ogół z umowy,
- wartości bieżącej opłat leasingowych - z uwzględnieniem opłaty wstępnej i gwarantowanej opłaty końcowej,
- ustalonej za pomocą stopy procentowej leasingu lub krańcowej stopy procentowej, jednak w przypadku braku istotnych różnic wg wartości rynkowej wynikającej z umowy.

Wartość początkową przedmiotu leasingu zwiększają poniesione bezpośrednie koszty takie jak: koszty zawarcia umowy, montaż, fundamenty i inne koszty przystosowania tego przedmiotu do korzystania.

Przedmiot umowy leasingu wykazywany jest w księgach rachunkowych jako składnik aktywów trwałych podlegających amortyzacji, a drugostronnie jako zobowiązanie wobec leasingodawcy.

Zobowiązanie to jest powiększane o część odsetkową.

Opłaty leasingowe netto rozdzielane są na część kapitałową i część odsetkową. Jeśli podział ten jest dokonany przez leasingodawcę i wynika z załącznika do umowy, przyjmuje się dane z umowy.

Część odsetkowa stanowi koszt finansowy, część kapitałowa stanowiąca wartość przedmiotu leasingu, wpływa na zmniejszenie salda zobowiązania.

Jeśli umowa leasingu zapewnia przeniesienie własności przedmiotu leasingu, to przyjmuje się okres ekonomicznego użytkowania tego przedmiotu na zasadach ogólnych i dokonuje odpisów amortyzacyjnych jak dla własnych aktywów. Przy braku pewności, że Grupa uzyska tytuł własności na koniec okresu leasingu, przedmiot umowy leasingu amortyzuje się w okresie wynikającym z umowy leasingowej.

10.11. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.12. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych, wartości niematerialnych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego.

10.13. Aktywa finansowe (dla danych za rok 2017)

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie

z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2017 roku żadne aktywa finansowe nie zostały wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 0).

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczoney ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

W sytuacji, gdy Grupa:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwa kryteria opisane powyżej.

10.14. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

10.14.1 Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

10.14.2 Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

10.14.3 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną

o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

10.15. Aktywa i zobowiązania finansowe (dla danych za rok 2018)

Aktywa i zobowiązania finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe wyceniane wg. zamortyzowanego kosztu,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
- Instrumenty zabezpieczające.

Aktywa i zobowiązania wyceniane wg zamortyzowanego kosztu - do tej kategorii Grupa klasyfikuje należności handlowe, udzielone pożyczki, środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Aktywa finansowe z tej kategorii po początkowym ujęciu wyceniane są wg zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, po pomniejszeniu o ewentualne odpisy aktualizujące utratę wartości. Należności handlowe z datą zapadalności poniżej 1 roku od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania) i nieprzekazane do faktoringu, nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej.

Jako zobowiązania wyceniane wg zamortyzowanego kosztu Grupa klasyfikuje zobowiązania handlowe, zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek, zobowiązania z tytułu leasingu.

Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - do kategorii Grupa kwalifikuje udziały w innych jednostkach, należności handlowe podlegające umowom faktoringu

Instrumenty zabezpieczające - do tej kategorii klasyfikuje się aktywa i zobowiązania stanowiące zabezpieczenie określonego rodzaju ryzyka w ramach rachunkowości zabezpieczeń (instrumenty pochodne, w odniesieniu, do których Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń).

Klasyfikacja jest uzależniona od przyjętego przez Spółkę modelu zarządzania aktywami finansowymi oraz warunków umownych przepływów pieniężnych.

Początkowa wycena

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się lub pomniejsza o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji tych aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia należności z tytułu dostaw i usług, które nie mają istotnego komponentu finansowania (ustalonego zgodnie z MSSF 15), w ich cenie transakcyjnej (zgodnie z definicją w MSSF 15)

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

10.16. Utrata wartości aktywów finansowych (dla danych za rok 2018)

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Zgodnie z MSSF 9 Grupa szacuje utratę wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu w oparciu o model utraty wartości, który bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych.

Zgodnie ze standardem stosuje się 3 stopniową klasyfikację aktywów finansowych pod kątem ich utraty wartości:

Stopień 1 - salda, dla których nie nastąpiło znaczące zwiększenie ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia i dla których ustala się oczekiwaną stratę w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności w ciągu 12 miesięcy

Stopień 2 - salda, dla których nastąpiło znaczące zwiększenie ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia i dla których ustala się oczekiwaną stratę w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności w ciągu całego okresu kredytowania

Stopień 3 - salda ze stwierdzoną utratą wartości

W odniesieniu do należności handlowych, które nie zawierają istotnego elementu finansowania, standard wymaga zastosowania uproszczonego podejścia i wyceny odpisu na bazie oczekiwanych strat kredytowych za cały okres życia instrumentu. Grupa zaklasyfikowała należności handlowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu do stopnia 2, za wyjątkiem należności, dla których stwierdzono utratę wartości - te należności zaliczono do stopnia 3.

Ściągalność należności została oszacowana na podstawie historycznych poziomów spłacalności należności od kontrahentów przy zastosowaniu uproszczonej matrycy odpisów dla poszczególnych przedziałów wiekowych. Za zdarzenie niewypłacalności uznaje się brak wywiązania się ze zobowiązania przez kontrahenta po upływie 180 dni od dnia wymagalności należności

Grupa stosuje model uproszczony kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług.

Model ogólny stosuje się dla pozostałych typów aktywów finansowych, w tym dla dłużnych aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz lokaty bankowe Grupa zaklasyfikowała do stopnia 1.

Do oceny ryzyka kredytowego tych aktywów wykorzystano zewnętrzne ratingi banków. Analiza wykazała niskie ryzyko kredytowe a potencjalny odpis nie miałby wpływu na wykazywane środki pieniężne

10.17. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie z następujących warunków są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSSF 9 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

10.18. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Grupa stosuje politykę zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych.

Zabezpieczenie polega na proporcjonalnym kompensowaniu między sobą wyników uzyskiwanych na skutek zmian wartości godziwej lub zmian przepływów środków pieniężnych wynikających z instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej.

W kontekście ogólnej strategii zarządzania ryzykiem Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń w odniesieniu do tych pozycji bilansu, które są narażone na ryzyko niekorzystnych zmian notowań na Londyńskiej Giełdzie Metali (London Metal Exchange –LME) oraz zmian kursów walut.

Głównym celem zawierania kontraktów zabezpieczających (transakcji opcyjnych, forward, futures) jest zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych przed ryzykiem kursowym oraz ryzykiem zmian notowań cen ołowiu wynikającym z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej.

Instrumenty pochodne wykazywane są w bilansie jako inne aktywa finansowe lub zobowiązania krótkoterminowe i wyceniane są w wartości godziwej.

Wycena kontraktów jest oparta o notowania cen ołowiu na LME i kursie USD ogłaszanych przez NBP.

Zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, które spełnia w ciągu okresu obrotowego warunki rachunkowości zabezpieczeń jest rozliczane w następujący sposób:

- Część zysku lub straty uzyskanej w wyniku aktualizacji wyceny instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej, którą uznano za skuteczne zabezpieczenie ujmuje się bezpośrednio w pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny”
- Instrumenty pochodne zabezpieczające przepływy pieniężne wycenia się w wartości godziwej, jaka mogłaby zostać uzyskana gdyby transakcja na dzień bilansowy została całkowicie rozliczona z tym, że wartość transakcji prezentowana jest w bilansie per saldo. Część efektywna zabezpieczenia odnoszona jest na kapitał z aktualizacji wyceny.

Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego powstałe w wyniku jego rozliczenia odnoszone są jako przychody w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Zgodnie z postanowieniami MSSF 9, Grupa podjęła decyzję o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39, nie implementując tym samym wymogów rachunkowości zabezpieczeń wynikających z MSSF 9, do czasu zakończenia prac RMSR nad projektem zabezpieczeń w zakresie makro hedgingu.

10.19. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia każdego składnika zapasów uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – i są ustalane w następujący sposób:

- Materiały - w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”,
- Produkty gotowe i produkty w toku - koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego,
- Towary - w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy nie nastąpiła utrata wartości zapasów na podstawie szczegółowej analizy przydatności poszczególnych składników zapasów, a także porównując wartość bilansową zapasu do ceny sprzedaży wyrobów (ołowiu) zakontraktowanych po kursach terminowych, uwzględniając niezbędne, planowane koszty przerobu.

10.20. Pozostałe należności

Należności nie stanowiące aktywów finansowych ujmuje się początkowo w wartości nominalnej wycenia na dzień bilansowy w kwocie wymagającej zapłaty z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Z punktu widzenia terminu wymagalności należności kwalifikowane są jako długoterminowe lub krótkoterminowe. Należności o terminie wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego kwalifikuje się do aktywów długoterminowych.

Wszelkie przekazane zaliczki, jak: na poczet przyszłych dostaw towarów i usług, na środki trwałe w budowie, na objęcie udziałów i akcji, nabycie wartości niematerialnych i inne ujmuje się w pozostałych należnościach.

Zasady wyceny innych należności stanowiących aktywa finansowe zostały przedstawione w punkcie „Aktywa finansowe”.

10.21. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty bankowe płatne na żądanie, inne krótkoterminowe inwestycje o okresie zapadalności nie przekraczającym trzech miesięcy.

Środki pieniężne oraz depozyty bankowe wycenia się wg zamortyzowanego kosztu.

10.22. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

10.23. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek Grupy, którego wypełnienie według oczekiwań, spowoduje wypływ z jednostki środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Do zobowiązań Grupa zalicza:

- zobowiązania z tytułu dostaw i usług,
- zobowiązania z tytułu ceł, podatków, ubezpieczeń i innych tytułów publicznoprawnych,
- zobowiązania z tytułu wynagrodzeń,
- pozostałe zobowiązania.

Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług ujmuje się w bilansie w wartości nominalnej. Wartość księgową tych zobowiązań odpowiada w przybliżeniu wartości określającej wysokość zamortyzowanego kosztu, przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej. Zobowiązań krótkoterminowych nie dyskontuje się.

Zobowiązania wobec Banku z tytułu factoringu prezentowane są w bilansie jako zobowiązania krótkoterminowe wobec pozostałych jednostek i wycenia się je w kwocie wymaganej zapłaty. Odsetki i prowizje naliczane i pobierane są w momencie przekazania faktury do factoringu i obciążają bieżący wynik Grupy.

Zobowiązania niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania z terminem płatności powyżej 12 miesięcy prezentowane są w części długoterminowej.

10.24. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

Grupa tworzy rezerwę na likwidację składowisk odpadów przemysłowych powstających w wyniku procesu technologicznego ze względu na obowiązek prawny wynikający ze stosownych ustaw, w wysokości kosztów niezbędnych do poniesienia celem realizacji obowiązku. Na koniec każdego okresu Grupa dokonuje aktualizacji wartości rezerwy.

Zyski i straty wynikające z aktualizacji powyższych rezerw rozpoznawane są w pozostałych przychodach lub kosztach.

10.25. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuariusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w zysku lub stracie.

Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

10.26. Przychody (dla danych za rok 2017)

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

10.26.1 Sprzedaż produktów, towarów i materiałów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

10.26.2 Świadczenie usług

Przychody ze sprzedaży usług ujmuje się wtedy, gdy kwotę przychodów można wycenić w sposób wiarygodny, istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka gospodarcza uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji, stopień realizacji transakcji na dzień bilansowy może być określony w wiarygodny sposób, koszty poniesione w związku z transakcją oraz koszty zakończenia transakcji mogą być wycenione w wiarygodny sposób.

10.26.3 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

10.26.4 Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

10.26.5 Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

10.26.6 Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu pokrywać. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.27. Przychody (dla danych za rok 2018)

10.27.1 Przychody z umów z klientami

Grupa stosuje zasady MSSF 15 z uwzględnieniem modelu 5 kroków w odniesieniu do analizy dotyczącej ujmowania przychodów z umów z klientami:

- Identyfikacja kontraktu. Umowa z klientem spełnia swoją definicję, jeśli zostaną spełnione wszystkie kryteria:
  - strony zawarły umowę i są zobowiązane do jej wykonania,
  - Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron
  - Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra i usługi
  - Umowa ma treść ekonomiczną o raz jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra i/lub usługi, które zostaną przekazane klientowi
- Identyfikacja zobowiązań umownych

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr i/lub usług), które można wyodrębnić, lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

- Ustalenie ceny

Przy ustalaniu ceny Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które będzie przysługiwać w zamian za przekazanie dóbr i usług.

- Alokacja ceny do zobowiązań umownych

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania umownego w kwocie, która stanowi kwotę wynagrodzenia, jakie zgodnie z oczekiwaniami Grupy, przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr i usług.

- Ujęcie przychodu w momencie spełnienia zobowiązań umownych

Przychody ujmuje się w momencie spełnienia każdego zobowiązania poprzez przekazanie przyrzonego dobra i/lub usługi klientowi, a klient uzyskuje kontrolę nad przekazanym składnikiem aktywów. Przychody ujmowane są w kwocie równej cenie transakcyjnej, która została przypisana do danego zobowiązania umownego.

W przychodach z umów z klientami w rachunku zysków i strat ujmowane są przychody powstające ze zwykłej działalności operacyjnej tj. przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów i usług

Przychody z umów z klientami ujmuje się w kwocie równej cenie transakcyjnej po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i oraz upusty/rabaty.

Cena transakcyjna odzwierciedla również zmianę wartości pieniądza w czasie, jeżeli umowa z klientem zawiera istotny element finansowania, który określa się na podstawie umownych warunków płatności, bez względu na to czy został on wyraźnie określony w umowie. W szczególności uznaje się, że element finansowania jest istotny, jeżeli w momencie zawarcia umowy okres od momentu przekazania przyrzonego towaru lub usługi klientowi do momentu zapłaty za towar lub usługę przez klienta wyniesie więcej niż 1 rok.

Przychody ze sprzedaży korygowane są o wynik z rozliczenia instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne, zgodnie z ogólną zasadą, że wycenę pochodnego instrumentu zabezpieczającego w części stanowiącej zabezpieczenie efektywne ujmuje się w tej samej pozycji wyniku finansowego, w której ujmowana jest wycena pozycji zabezpieczanej w momencie, kiedy pozycja zabezpieczana wpływa na wynik finansowy.

10.27.2 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

10.27.3 Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

10.27.4 Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

10.27.5 Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu pokrywać. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.28. Koszty

Koszty sprzedanych produktów i usług ujmowane są współmiernie do przychodów ze sprzedaży i obejmują wartość sprzedanych produktów (usług) i innych składników wycenionych po koszcie wytworzenia lub w cenie nabycia.

Koszt wytworzenia produktu obejmuje koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem oraz uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem tego produktu.

Koszty bezpośrednio obejmują wartość zużytych materiałów bezpośrednich, koszty pozyskania i przetworzenia związane bezpośrednio z produkcją i inne koszty poniesione w związku z doprowadzeniem produktu postaci i miejsca, w jakich znajduje się w dniu wyceny. Do uzasadnionej, odpowiedniej do okresu wytwarzania produktu, części kosztów pośrednich zalicza się zmienne pośrednie koszty produkcji oraz tę część stałych, pośrednich kosztów produkcji, które odpowiadają poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Za normalny poziom wykorzystania zdolności produkcyjnych uważa się przeciętną, zgodną z oczekiwaniami w typowych warunkach, wielkość produkcji za daną liczbę okresów lub sezonów, przy uwzględnieniu planowanych remontów.

Do kosztów wytworzenia produktu nie zalicza się kosztów:

- będących konsekwencją niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- ogólnego zarządu,
- kosztów sprzedaży produktów.

10.29. Podatki

10.29.1 Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

10.29.2 Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą; w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

10.29.3 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

10.30. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

11. Segmenty operacyjne

Grupa działa w jednym głównym segmencie sprawozdawczym obejmującym produkcję oraz sprzedaż ołowiu i stopów ołowiu. Segment ten stanowi strategiczny przedmiot działalności, pozostała działalność nie jest znacząca. Jeden segment identyfikuje się w codziennej ewidencji i raportach wewnętrznych.

Z uwagi na te uwarunkowania Grupa nie objęła obowiązkiem sprawozdawczym odrębnych segmentów działalności.

12. Przychody i koszty

12.1. Przychody z umów z klientami

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>
- sprzedaż produktów	640 741	678 991*
- sprzedaż usług	9 859	12 092*
- sprzedaż towarów i materiałów	3 129	1 380
- rozliczenie transakcji zabezpieczających	11 022	(15 402)
	664 751	677 061

12.2. Przychody z umów z klientami (struktura terytorialna)

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>
a) kraj	408 202	426 020
- sprzedaż produktów	403 065	417 684*
- sprzedaż usług	5 137	8 336*
- sprzedaż towarów i materiałów	3 129	1 380
b) eksport	242 398	265 063
- sprzedaż produktów	237 676	261 307
- sprzedaż usług	4 722	3 756
c) rozliczenie transakcji zabezpieczających	11 022	(15 402)
	664 751	677 061

*Grupa dokonała zmiany prezentacji danych za rok 2017 o kwotę 3401tys. PLN z pozycji „sprzedaż usług” do „sprzedaż produktów” ponieważ taka prezentacja w bardziej adekwatny sposób oddaje sens ekonomiczny transakcji

Przychody ze sprzedaży usług są rozpoznawane w czasie, natomiast sprzedaż produktów, towarów i materiałów jest rozpoznawana w punkcie czasu.

W Grupie występują roczne i dwuletnie kontrakty ramowe zawierające bazowe uzgodnienia ilościowe w ujęciu rocznym wraz z opcjami. Dla każdego kontraktu, niezależnie w odniesieniu do najbliższego miesiąca warunki są doprecyzowywane i stają się wiążące dla stron, stąd Grupa korzysta z wyłączenia wskazanego w MSSF 15 nie ujawniając ceny transakcyjnej przypisanej do obowiązków świadczeń nie wypełnionych w ramach tych umów.

Najwięksi Odbiorcy przekraczający 10 % przychodów ze sprzedaży Grupy:

- Johnson Controls Recycling GmbH - udział w sprzedaży 32,2%
- EH Europe GmbH 24,3%
- EXIDE Technologies S.A- udział w sprzedaży 20,8%

Najwięksi Odbiorcy przekraczający 10% przychodów ze sprzedaży Grupy nie są powiązani z jednostką dominującą oraz z żadną ze spółek Grupy Kapitałowej Orzeł Biały S.A.

12.3. Koszty według rodzajów

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Amortyzacja	9 220	9 813
Zużycie materiałów i energii	556 247	585 870
Usługi obce	27 043	23 425
Podatki i opłaty	2 690	3 290
Koszty świadczeń pracowniczych	45 667	40 424
Pozostałe koszty rodzajowe	1 598	1 578
Koszty według rodzajów ogółem, w tym:	642 854	664 400
<i>Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży</i>	<i>3 946</i>	<i>3 824</i>
<i>Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu</i>	<i>24 381</i>	<i>22 257</i>
<i>Koszty działalności dotowanej</i>	<i>13 258</i>	<i>13 069</i>
<i>Zmiana stanu produktów, rozliczeń międzyokresowych oraz pozostałe koszty</i>	<i>(10 567)</i>	<i>4 843</i>
<i>Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży</i>	<i>611 836</i>	<i>620 411</i>
<i>Wartość sprzedanych towarów i materiałów</i>	<i>3 193</i>	<i>1 030</i>

12.4. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Dotacje	13 627	14 948
- finansowanie działań CP Bolko Sp. z o.o.	13 258	14 113
- pozostałe	369	835
Rozwiązanie odpisu na należności handlowe	857	35
Rozwiązanie pozostałych rezerw i odpisów	1 381	197
Odzyskane należności, przedawnione zobowiązania, odszkodowania i bonusy	117	225
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	345	545
Inne	944	968
	17 271	16 918

12.5. Pozostałe koszty koszty

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Koszty działalności dotowanej - CP Bolko Sp. z o.o.	13 258	14 113
Utworzenie rezerwy na rekultywację	708	357
Utworzenie pozostałych rezerw	-	347
Utworzenie odpisu na należności hadlowe*	-	1 167
Koszty likwidacji środków trwałych	347	1 079
Darowizny	208	190
Koszty utrzymania terenów i budynków w Bytomiu	1 814	2 686
Koszty utrzymania terenów niedzierżawionych	406	680
Wydatki związane z wezwaniem do skupu akcji	-	507
Wycena nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	-	1 079
Inne	354	157
	<u>17 095</u>	<u>22 362</u>

*W roku 2018 Grupa zaprezentowała straty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w wyodrębnionej pozycji rachunku zysków i strat oraz w nocie 13.8 (bez przekształcania okresu porównawczego).

12.6. Utrata/odzyskanie kontroli w jednostkach zależnych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Wpływ utraty kontroli w jednostkach zależnych w związku z ogłoszeniem upadłości	306	-
Wpływ odzyskania kontroli w jednostkach zależnych	(1 231)	-
Wpływ usunięcia z konsolidacji w związku ze sprzedażą udziałów w jednostkach zależnych (Orzeł Surowce, CRA)	1 358	-
	<u>433</u>	<u>-</u>

W dniu 26.03.2018 r. Grupa otrzymała zawiadomienie od Syndyka masy upadłościowej Orzeł Surowce sp. z o.o., iż postanowieniem z dnia 26.03.2018 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach Wydział X Gospodarczy, ogłosił upadłość Spółki Orzeł Surowce sp. z o.o. z siedzibą w Bytomiu

W konsekwencji ww. wydarzeń Spółka dominująca utraciła kontrolę nad Spółką Orzeł Surowce i jej Spółkami córkami tj. Centrum Recyklingu Akumulatorów sp. z o.o. oraz Speedmar sp. z o.o., w okresie od 26.03.2018 r. do 08.08.2018 r., w odniesieniu do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 10.

W dniu 09.08.2018 r. Spółka dominująca odzyskała kontrolę nad spółką zależną Orzeł Surowce sp. z o.o. i jej spółkami córkami na skutek postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach Wydział XIX Gospodarczy – Odwoławczy, który postanowił zmienić zaskarżone postanowienie o ogłoszeniu upadłości spółki Orzeł Surowce sp. z o.o. z dnia 26.03.2018 r. i oddalił wniosek wierzycieli. W związku z ujemnymi aktywami netto spółek nad którymi Grupa odzyskała kontrolę nie rozpoznano wartości firmy, lecz koszty powstałe w wyniku przejęcia ujęto w wyniku finansowym.

W dniu 28.12.2018 r. Orzeł Surowce sp. z o.o. zawarł umowę sprzedaży, posiadanych 200 udziałów w spółce Centrum Recyklingu Akumulatorów sp. z o.o., stanowiących 100 % kapitału zakładowego (opisano w nocie 2) W tym samym dniu Orzeł Biały zawarł umowę sprzedaży wszystkich posiadanych tj. 18.800 udziałów w spółce zależnej Orzeł Surowce sp. z o.o., stanowiących 100 % kapitału zakładowego (opisano w nocie 2)

12.7. Straty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>
Utworzenie odpisu na należności od Orzeł Surowce*	822	-
Utworzenie odpisu na należności hadlowe**	714	-
	<u>1 536</u>	<u>-</u>

* należności od spółki Orzeł Surowce Sp. z o.o., powstałej z tytułu cesji wierzytelności od jej kontrahentów

** w tym 613tys. PLN dot. należności od spółki CRA

12.8. Przychody finansowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>
Przychody z tytułu odsetek bankowych	11	5
Pozostałe odsetki	5	1
Dodatnie różnice kursowe	459	832
Pozostałe przychody	11	-
	<u>486</u>	<u>838</u>

12.9. Koszty finansowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>
Odsetki od kredytów bankowych	675	1 514
Odsetki od pożyczek	-	143
Odsetki od innych zobowiązań	378	634
Koszty finansowe z tytułu umów leasingu finansowego	56	62
Prowizje bankowe	570	971
Prowizje i koszty faktoringu	166	220
Ujemne różnice kursowe	-	32
Inne	94	26
	<u>1 939</u>	<u>3 602</u>

13. Podatek dochodowy

13.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku przedstawiają się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(4 382)	(5 406)
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(2 894)	(2 855)
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>		
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	(1 488)	(2 551)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach	449	(1 308)
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>		
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	449	(1 308)
Łącznie obciążenie podatkowe wykazane w całkowitych dochodach	(3 933)	(6 714)

13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku(straty) brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

	%	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	%	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Zysk (strata) brutto		19 015		21 331
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2017 19%)	19%	3 613	19%	4 053
Zmiana szacunku aktywa na podatek odroczony				257
Wpływ aktualizacji inwestycji w jednostkach stowarzyszonych i wartości firmy		-		-
Wpływ pozostałych przychodów zwolnionych i kosztów niepodatkowych		769		1 096
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	23%	4 382	25%	5 406

13.3. Odroczone podatki dochodowe

Odroczone podatki dochodowe wynika z następujących pozycji:

	<i>Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony</i>	
	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
<i>Rezerwa z tytułu podatku odroczonego</i>				
Rzeczowe aktywa trwałe	5 363	4 443	973	1 321
Nieruchomości inwestycyjne	-	63	(63)	(290)
Kontrakty terminowe	-	216	(216)	216
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	402	404	(2)	(92)
Pozostałe	-	-	-	(110)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	5 765	5 127	692	1 045
<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>				
Rzeczowe aktywa trwałe	5	6	(1)	
Rezerwy	3 446	3 288	159	280
kontrakty terminowe	204	-	204	(1 709)
Różnice kursowe z wyceny bilansowej	-	78	(78)	78
Strata podatkowa	-	114	(114)	(1 359)
Należności handlowe	173	673	(510)	349
Świadczenia na rzecz pracowników	450	418	32	228
Naliczone odsetki i prowizje	4	3	1	(173)
Zapasy	523	663	(140)	(190)
Wartość podatkowa znaku towarowego	-	-	-	(257)
Pozostałe	-	102	(102)	(61)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	4 805	5 345	(347)	(2 814)
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku	236	218	-	-
Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku	1 195	-	-	-
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			(1 039)	(3 859)
- obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat/ zysku/(stracie)			(1 488)	(2 551)
- obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach			449	(1 308)
W tym wg szacunków Grupy:				
- podlegające rozliczeniu do 12 miesięcy	838	1 840		
- podlegające rozliczeniu po okresie 12-mcy	(1 797)	(1 622)		

14. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości 50% przeciętnego wynagrodzenia zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej. Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Grupy. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi (26) tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio (23) tysiące PLN).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2017</i>
Środki pieniężne	3	1
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(29)	(24)
Saldo po skompensowaniu	(26)	(23)
	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Odписы na Fundusz w okresie obrotowym	433	402

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Grupy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu skorygowaną o średnią ważoną akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane na konwersji wszystkich rozwadniających potencjalnych instrumentów kapitałowych w akcje zwykłe

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Zysk/ strata netto z działalności kontynuowanej	14 633	15 925
Zysk netto	14 633	15 925
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	14 633	15 925
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	16 650 649	16 650 649
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	16 650 649	16 650 649

W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>
Zadeklarowane za rok poprzedni i wypłacone w okresie sprawozdawczym dywidendy	18 649	-

Dywidenda za 2017 rok została wypłacona dnia 14 września 2018 roku. Wartość dywidendy na jedną akcję wyniosła 1,12 PLN

17. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku	<i>Grunty i</i> <i>budynki</i>	<i>Maszyny i</i> <i>urządzenia</i>	<i>Środki</i> <i>trwałe w</i> <i>budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2018 roku	104 625	119 548	6 074	230 247
Nabycia		657	12 081	12 738
Sprzedaż	(6)	(376)	-	(382)
Likwidacja	(3 247)	(4 957)	(8)	(8 211)
Transfer ze środków trwałych w budowie*	6 945	5 454	(12 426)	(27)
Sprzedaż Orzeł Surowce, CRA		(431)	(3)	(434)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2018 roku	108 317	119 896	5 718	233 931
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2018 roku	31 000	61 691	-	92 691
Odpis amortyzacyjny za okres	2 802	6 527	-	9 329
Sprzedaż	-	(312)	-	(312)
Likwidacja	(3 247)	(4 625)	-	(7 872)
Sprzedaż Orzeł Surowce, CRA		(123)	-	(123)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2018 roku	30 555	63 158	-	93 713
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	73 625	57 857	6 074	137 556
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	77 762	56 738	5 718**	140 218

*transfer ze środków trwałych w budowie w 2018r w kwocie w kwocie 27 tys. dot. wartości niematerialnych.

**Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 3850 tys. PLN

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki trwale w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 roku	108 275	122 409	4 560	235 244
Nabycia	-	404	8 597	9 001
Sprzedaż	-	(934)	-	(934)
Likwidacja	(5 317)	(6 761)	(591)	(12 669)
Transfer ze środków trwałych w budowie*	1 767	4 430	(6 492)	(295)
Transfer na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(100)			(100)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>104 625</u>	<u>119 548</u>	<u>6 074</u>	<u>230 247</u>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2017 roku	33 683	62 170	-	95 853
Odpis amortyzacyjny za okres	2 703	6 651	-	9 354
Sprzedaż	-	(800)	-	(800)
Likwidacja	(5 301)	(6 330)	-	(11 631)
Transfer na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(85)	-	-	(85)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>31 000</u>	<u>61 691</u>	<u>-</u>	<u>92 691</u>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	<u>74 592</u>	<u>60 239</u>	<u>4 560</u>	<u>139 391</u>
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>73 625</u>	<u>57 857</u>	<u>6 074</u>	<u>137 556</u>

*transfer ze środków trwałych w budowie w kwocie 295 tys. zł dot. wartości niematerialnych.

Wartość bilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wynosi 2 040 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 2 080 tysięcy PLN). Na aktywach użytkowanych na mocy umów leasingowych oraz umów dzierżawy z opcją zakupu został ustanowiony zastaw pod zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu.

Grunty i budynki o wartości bilansowej 28 410 tys. PLN objęte są hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Grupy (nota 27).

Maszyny i urządzenia o wartości bilansowej 46 146 tys. PLN objęte są przewłaszczeniem ustanowionym w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Grupy (nota 27).

18. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	<i>31 grudnia 2018</i> <i>Wartość</i> <i>opłat wg harmonogramów</i>	<i>31 grudnia 2017</i> <i>Wartość</i> <i>opłat wg harmonogramów</i>
W okresie 1 roku	624	691
W okresie od 1 do 5 lat	594	879
Powyżej 5 lat	-	-
Opłaty leasingowe ogółem	1 230	1 570
Minus koszty finansowe	(12)	(30)
	1 218	1 540
 Wartość bieżąca opłat leasingowych, w tym:		
Krótkoterminowe	626	673
Długoterminowe	592	867

19. Nieruchomości inwestycyjne

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	455	3 532
Zmiany stanu:		-
- zyski/ straty z tytułu wyceny wartości godziwej		(1 080)
- transfery do aktywów przeznaczonych do sprzedaży		(1 446)
- przekwalifikowanie ze środków trwałych		3
- pozostałe (sprzedaż)		(554)
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	455	455

W roku zakończonym 31 grudnia 2018 roku przychody z wynajmu nieruchomości inwestycyjnych wyniosły 6 tys. PLN (w roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku: 34 tys. PLN).

19.1. Wycena wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych

Hierarchię wyceny do wartości godziwej przedstawia poniższa tabela:

		<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Grunty	<i>31 grudnia 2018</i>	-	-	455
Grunty	<i>31 grudnia 2017</i>	-	-	455

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

20. Wartości niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku	<i>Koszty prac rozwojowych¹</i>	<i>Patenty i licencje²</i>	<i>Wartość firmy</i>	<i>Inne</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2018 roku	-	143	-	2 914	3 057
Nabycia	-	-	-	27	27
Likwidacja	-	-	-	(7)	(7)
Dekonsolidacja CRA	-	-	-	(1 705)	(1 705)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2018 roku	-	143	-	1 229	1 372
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2018 roku	-	143	-	2 253	2 396
Odpis amortyzacyjny za okres	-	-	-	113	113
Likwidacja	-	-	-	(7)	(7)
Sprzedaż Orzeł Surowce, CRA	-	-	-	(1 561)	(1 561)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2018 roku	-	143	-	798	941
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	-	-	-	661	661
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	-	-	-	431	431
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku	<i>Koszty prac rozwojowych¹</i>	<i>Patenty i licencje²</i>	<i>Wartość firmy</i>	<i>Inne</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 roku	2 994	143	-	2 622	5 759
Nabycia	-	-	-	295	295
Likwidacja	(2 994)	-	-	(3)	(2 997)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku	-	143	-	2 914	3 057
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2017 roku	2 121	39	-	2 201	4 361
Odpis amortyzacyjny za okres	298	104	-	53	455
Likwidacja	(2 419)	-	-	(1)	(2 420)
Odpis aktualizacyjny	-	-	-	-	-
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku	-	143	-	2 253	2 396
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	873	104	-	421	1 398
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	-	-	-	661	661

¹ Wytworzone we własnym zakresie

² Nabyte

21. Pozostałe aktywa

	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2017</i>
Kontrakty terminowe*	-	1 139
Pożyczki udzielone**	783	779
Odpis aktualizujący wartość pożyczek	(783)	(779)
Wartość brutto udziałów***	-	3 827
- w jednostkach stowarzyszonych i pozostałych	-	3 827
Odpis aktualizujący wartość udziałów	-	(3 827)
- w jednostkach stowarzyszonych i pozostałych	-	(3 827)
Wartość netto udziałów	-	-
- krótkoterminowe	-	1 139
- długoterminowe	-	-

*Opisano w nocie 35.4

** zmiana wartości brutto pożyczek nie wpłynęła w istotny sposób na wysokość utworzonych odpisów

*****W dniu 24.04.2018 r.** Zarząd Spółki Orzeł Biały S.A. zawarł umowę sprzedaży wszystkich posiadanych udziałów w PPT EkoParku tj. 7 815 udziałów, stanowiących 37,5% w kapitale zakładowym spółki działającej pod firmą Park Przemysłowo Technologiczny EkoPark, na rzecz większościowego wspólnika tj. Miasta Piekary Śląskie posiadającego 13 023 udziałów w spółce, co stanowi 62,48% udziałów tej spółki. Łączna cena sprzedaży udziałów wynosiła 7 815,00 zł.

22. Świadczenia pracownicze

22.1. Świadczenia emerytalne

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy w wysokości dwunastokrotności najniższego wynagrodzenia. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	1 880	1 677
Koszty wypłaconych świadczeń	(101)	(205)
Koszty bieżącego zatrudnienia	182	109
Koszty odsetek	45	40
Zyski/straty aktuarialne	132	259
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	2 138	1 880
- krótkoterminowe	207	185
- długoterminowe	1 931	1 695

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Stopa dyskontowa (%)	3,00%	3,25%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	3,50%	3,50%

Wskaźnik rotacji pracowników (%)

	do 30	31 – 40	41 – 50	51 – 60	61+ lat
wiek pracownika					
prawdopodobieństwo rezygnacji	5.0%	4.0%	3.0%	2.0%	1.0%

W poniższej tabeli pokazano wpływ zmiany założeń na wartość zobowiązań z tytułu rezerw na nagrody jubileuszowe oraz odpłaty emerytalne, rentowe i pośmiertne według stanu na dzień 31.12.2018 roku.

Wyszczególnienie	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Rezerwa na odpłaty emerytalne	Rezerwa na odpłaty rentowe	Rezerwa na odpłaty pośmiertne	Rezerwa ogółem
Wariant bazowy	3653	2024	114	363	6 154
Stopa dyskontowa +0,25%	3583	1974	112	355	6 024
Stopa dyskontowa -0,25%	3725	2077	115	372	6 289
Wzrost wynagrodzeń +0,25%	3725	2077	115	372	6 289
Wzrost wynagrodzeń -0,25%	3583	1974	112	355	6 024
Prawdopodobieństwo rezygnacji +0,25%	3579	1970	112	354	6 015
Prawdopodobieństwo rezygnacji -0,25%	3729	2078	115	373	6 295

23. Zapasy

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Materiały (według ceny nabycia)	38 513	46 512
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	37 910	43 238
Produkty gotowe	25 243	33 699
Towary	-	5
Odpis aktualizujący wartość zapasów	(2 753)	(3 488)
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	98 913	119 966

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa zmniejszyła odpis aktualizujący wartość zapasów o kwotę 735 tys. PLN co obniżyło koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów i koszty operacyjne (w 2017 : zmniejszenie odpisu o 1 003 tys. PLN)

Wszystkie zapasy do wysokości 75 000 tys. PLN są przedmiotem zastawu rejestrowego na rzecz banku z tytułu zabezpieczenia kredytu w rachunku bieżącym.

24. Krótkoterminowe należności oraz pozostałe aktywa niefinansowe

	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2017</i>
Należności z tytułu dostaw i usług	10 358	10 783
Należności z tytułu dostaw i usług (cesja faktoring)	61 025	48 789
Należności budżetowe*	12 132	11 297
Zaliczki na zapasy	-	-
Pozostałe należności	438	748
Należności ogółem (netto)	83 953	71 617
Odpis aktualizujący należności	2 148	4 978
Należności brutto	86 101	76 595

*w tym kwota 10 832 tys. zł dotyczy zwrotu podatku VAT.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 2 -75 dniowy termin płatności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Należności handlowe, zakwalifikowane są jako wyceniane wg zamortyzowanego kosztu i podlegają odpisowi z tytułu utraty wartości. Zastosowanie MSSF 9 wpłynęło na zmianę kalkulacji odpisu z tytułu utraty wartości z modelu strat poniesionych na straty oczekiwane.

Należności Grupy nie zawierają istotnego elementu finansowania, w związku z tym odpis z tytułu utraty wartości jest wyliczany na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia należności. Grupa oszacowała ściągalność należności na podstawie przeszłych danych historycznych przy zastosowaniu uproszczonej matrycy odpisów w poszczególnych przedziałach wiekowych.

Na 31 grudnia 2018 roku należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 2 148 tys. PLN (2017: 4 978 tys. PLN) zostały uznane za wątpliwe i w związku z tym objęte odpisem. Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 (MSSF9)</i>		<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 (MSR39)</i>
	ECL w całym okresie życia bez utraty wartości	ECL w całym okresie życia z utratą wartości	
Odpis aktualizujący należności na dzień 1 stycznia	-	4 978	3 975
Zwiększenie (odpisy ujęte w wyniku finansowym)*	-	1 572	1 164
Wykorzystanie (spisanie przedawnionych należności)	-	(1 058)	(46)
Odwrocenie niewykorzystanych odpisów	-	(857)	(115)
Inne zmniejszenia	-	(2 487)	-
Odpis aktualizujący należności na dzień 31 grudnia	-	2 148	4 978

*w tym dot. sald ze stwierdzoną utratą wartości głównie z tytułu:

- należności od spółki Orzeł Surowce Sp. z o.o., powstałej z tytułu cesji wierzytelności od jej kontrahentów w kwocie 822 tys. PLN (Grupa w okresie sprawozdawczym utworzyła odpis w wysokości 1669 tys. PLN oraz rozwiązała część odpisu w wysokości 847tys PLN)

- należności od spółki CRA Sp. z o.o. w kwocie 617 tys. zł

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	Razem	Nie- przetermi- nowane	Przeterminowane, lecz ściągalne			
			< 30 dni	30 – 90 dni	90 – 180 dni	>180 dni
31 grudnia 2018	70 930	57 235	13 158	491	45	1
31 grudnia 2017	59 572	54 069	5 179	73	169	82

24.1. Wpływ zastosowania MSSF 9

	<i>Stan na dzień 31.12.2018 MSSF9</i>	<i>Stan na dzień 31.12.2017 MSSF9</i>	<i>Stan na dzień 31.12.2017 MSR 39</i>
Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu			
Należności handlowe	8 210	5 805	53 815
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	25 124	27 564	27 564
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			
Należności podlegające umowom faktoringu	61 025	48 789	-

W poniższej tabeli zaprezentowano klasyfikację aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu do poszczególnych stopni modelu utraty wartości

	Stan na dzień 31.12.2018 MSSF9				Stan na dzień 01.01.2018 MSSF9			
	Stopień 1	Stopień 2	Stopień 3	Razem	Stopień 1	Stopień 2	Stopień 3	Razem
Wartość bilansowa brutto	25 124	8 210	2 931	36 262	27 564	5 805	5 757	43 678
Należności handlowe	-	8 210	2 148	10 358	-	5 805	4 978	10 783
Udzielone pożyczki	-	-	783	783	-	-	779	779
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	25 124	-	-	25 124	27 564	-	-	27 564
Odpisy aktualizujące	-	-	(2 931)	(2 931)	-	-	(5 757)	(5 757)
Należności handlowe *	-	-	(2 148)	(2 148)	-	-	(4 978)	(4 978)
Udzielone pożyczki**	-	-	(783)	(783)	-	-	(779)	(779)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	-	-	-	-	-	-
Wartość bilansowa MSSF 9	25 124	8 210	-	33 334	27 564	5 805	-	33 369

*zmiany odpisów aktualizujących należności handlowe zaprezentowano w nocie 25

** zmiana wartości brutto udzielonych pożyczek nie wpłynęła w istotny sposób na wysokość utworzonego odpisu

25. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 25 124 tysięcy PLN (31 grudnia 2017 roku: 27 564 tysiące PLN).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2017</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	7 249	10 389
Lokaty krótkoterminowe	17 875	17 175
	25 124	27 564

na dzień 31.12.2018r Grupa posiadała na rachunkach VAT w kwocie 42tys. PLN. Zgodnie z obowiązującym prawem, środki trafiające na specjalne konto VAT mogą zostać wykorzystane jedynie w ograniczonym zakresie (wiążącym się z rozliczeniami w podatku VAT).

26. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały rezerwowe

26.1. Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2018 r.

Seria/ emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii/ emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	zwykłe/ na okaziciela	14 759 929	6 347	Przekształcenie przeds. państwowego	12.12.1991	12.12.1991
B	zwykłe/ na okaziciela	1 800 000	774	Gotówka	12.11.2007	12.11.2007
E	zwykłe/ na okaziciela	56 700	24	Gotówka	13.12.2011	13.12.2011
F	zwykłe/ na okaziciela	34 020	15	Gotówka	14.02.2014	14.02.2014
Kapitał zakładowy, razem		16 650 649	7 160			

26.1.1 Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 0,43 PLN i zostały w pełni opłacone.

26.1.2 Prawa akcjonariuszy

Wszystkie akcje Orzeł Biały S.A. są akcjami na okaziciela, są równe i każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

26.1.3 Akcjonariusze o znaczącym udziale

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017	
		Liczba akcji	% udział w kapitale/ głosach	Liczba akcji	% udział w kapitale/ głosach
1	NEF Battery Holdings S.a.r.l.	10 082 388	60,55%	10 082 388	60,55%
2	ZAP Sznajder Batterien S.A.	2 054 884	12,34%	-	-
3	OFE PZU „Złota Jesień”	1 864 850	11,20%	1 864 850	11,20%
4	ALTUS TFI S.A.	-	-	833 502	5,01%
5	Akcjonariat rozproszony (pon. 5 %)	2 648 527	15,91%	3 869 909	23,24%
	Ogółem	16 650 649	100,00%	16 650 649	100,00%

26.2. Pozostałe kapitały rezerwowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Kapitał zapasowy		
Z podziału zysku	175 185	181 065
Z publicznej emisji akcji B	47 796	47 796
Z emisji akcji serii E	1 212	1 212
Wycena programu motywacyjnego	1 872	1 872
Razem	226 065	231 945
Pozostałe kapitały		
Aktualizacja wyceny nieruchomości	10	1 678
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	2 117	2 126
Wycena kontraktów terminowych (ołów)	(990)	359
Zabezpieczenia (waluta)	(86)	779
Zyski/ straty aktuarialne	(478)	(337)
Podatek odroczoney	(53)	(502)
Razem	520	4 103
Pozostałe kapitały rezerwowe razem:	226 585	236 048

W pozycji pozostałych kapitałów rezerwowych Grupa prezentuje wartość nieodpłatnie otrzymanych praw wieczystego użytkowania gruntów. Kwoty te nie podlegają podziałowi to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

26.3. Zyski zatrzymane/(niepokryte straty)

	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2017</i>
Zysk (strata) z lat ubiegłych	7 547	2 695
Zysk (strata) netto	14 633	15 925
	22 180	18 620
	22 180	18 620

27. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2018 r.

Kredyt	krótko-terminowe	długo-terminowe	razem	Zabezpieczenia
BGŻ BNP Paribas S.A. kredyt w rachunku bieżącym Umowa nr WAR/2330/17/150/CB z dn. 05.06.2017 50 000,00 tys. PLN oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	20	-	20	cesja praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości, weksel własny in blanco umowa przewłaszczenia na zapasach magazynowych, zastaw rejestrowy na zapasach magazynowych, cesja wierzytelności z tytułu umowy faktoringu, hipoteka umowna łączna - do kwoty 75 mln PLN na prawie użytkowania nieruchomości Spółki położonych w Piekarach Śląskich
BGŻ BNP Paribas S.A. kredyt w rachunku bieżącym - walutowy - Umowa nr WAR/2330/17/150/CB z dn.05.06.2017 3 000,00 tys. EUR oprocentowany EUROIBOR 1M+marża rynkowa	-	-	-	
ING Bank Śląski SA kredyt w rachunku bieżącym Umowa nr 883/2013/00000242/00 3.06.2013r. Załącznik nr 1 do Aneksu nr 10 40 000 tys. PLN oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	141	-	141**	
ING Bank Śląski SA kredyt w rachunku bieżącym - walutowy Umowa nr 883/2013/00000242/00 Załącznik nr 1 do Aneksu nr 10 z 20.06.2017 2 000 tys. EUR oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	-	-	-	
ING Bank Śląski SA Umowa wieloproduktowa 883/2013/00000242/00 aneks nr 4 13 768 tys. oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	2 306	4 130	6 435**	
	2 467	4 130	6 597	
	2 467	4 130	6 597	

* W tym naliczone odsetki 20 tys. PLN **W tym naliczone prowizje 141 tys. PLN *** w tym naliczone prowizje 240 tys. PLN

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK

	<i>stan na początek okresu 1.01.2018</i>	<i>Zaciągnięcie</i>	<i>Splata</i>	<i>memoriałowe odsetki i provizje</i>	<i>stan na koniec okresu 31.12.2018</i>
kredyty w rachunkach bieżących	1 724	-	(1 724)	-	-
pozostałe kredyty	8 433	1 374	(3 611)	-	6 196
naliczone odsetki i provizje	170	-	(246)	477	401
Pożyczki	-	46	-	-	46
Ogółem	10 327	1 420	(5 581)	477	6 643

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2017 r.

Kredyt	krótko- terminowe	długo- terminowe	razem	Zabezpieczenia
BGŻ BNP Paribas S.A. kredyt w rachunku bieżącym Umowa nr WAR/2330/17/150/CB z dn. 05.06.2017 50 000,00 tys. Zł oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	11	-	11*	cesja praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości, weksel własny in blanco umowa przewłaszczenia na zapasach magazynowych, zastaw rejestrowy na zapasach magazynowych, cesja wierzytelności z tytułu umowy faktoringu, hipoteka umowna łączna - do kwoty 75 mln zł na prawie użytkowania nieruchomości Spółki położonych w Piekarach Śląskich
BGŻ BNP Paribas S.A. kredyt w rachunku bieżącym – walutow Umowa nr WAR/2330/17/150/CB z dn.05.06.2017 1 000,00 tys. EUR oprocentowany EUROIBOR 1M+marża rynkowa	-	-	-	
ING Bank Śląski SA kredyt w rachunku bieżącym Umowa nr 883/2013/00000242/00 z 3.06.2013r.Załącznik nr 1 do Aneksu nr 10 40 000 tys. zł oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	141	-	141**	cesja wierzytelności z tytułu umowy faktoringu, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej, zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach, budowlach technologicznych, hipoteka umowna do kwoty 100 000 tys. zł
ING Bank Śląski SA kredyt w rachunku bieżącym - walutowy – Umowa nr 883/2013/00000242/00 Załącznik nr 1 do Aneksu nr 10 z 20.06.2017 2 000 tys. EUR oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	-	-	-	
ING Bank Śląski SA Umowa wieloproduktowa 883/2013/00000242/00 aneks nr 4 13 768 tys. zł oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	2 083	6 368	8 451**	

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

ING BANK ŚLĄSKI S.A. kredyt w rach. bieżącym 302008001000400/00 400 tys zł oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	-	-	-	Wierzytelności z umowy o świadczenia serwisu i utrzymania ruchu
ALIOR BANK S.A. kredyt w rach. bieżącym U0001984743838 500 tys zł oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	-	-	-	Wierzytelności z umowy, poręczenie, pełnomocnictwo do rachunku bieżącego oraz innych rachunków bankowych kredytobiorcy.
ING Bank Śląski SA kredyt w rachunku bieżącym Umowa nr 883/2013/00000242/00 z 3.06.2013r.Załącznik nr 1 do Aneksu nr 10 2 000 tys. zł oprocentowany WIBOR 1M+marża rynkowa	1 724	-	1 724	Wierzytelności z umowy o dostawę złomu zużytych akumulatorów kwasowo – ołowiowych i z umowy o świadczenie usługi procesu zaopatrzenia oraz weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.
	3 959	6 368	10 327	

* W tym naliczone odsetki 11 tys. PLN** W tym naliczone prowizje 141 tys. PLN *** w tym naliczone odsetki 18 tys. PLN

ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK

	<i>stan na początek okresu 1.01.2017</i>	<i>Zaciągnięcie</i>	<i>Splata</i>	<i>memoriałowe odsetki i prowizje</i>	<i>stan na koniec okresu 31.12.2017</i>
- kredyty w rachunkach bieżących	17 213	-	(15 489)	-	1 724
- pozostałe kredyty	25 355	17 509	(34 431)	-	8 433
- naliczone odsetki i prowizje	-	-	-	170	170
- pożyczki	6 746	-	(6 746)	-	-
Ogółem	49 314	17 509	(56 666)	170	10 327

28. Rezerwy

28.1. Stan rezerw

	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Stan na dzień 31 grudnia 2017</i>
Rezerwy długoterminowe	15 063	13 462
- na świadczenia emerytalne i podobne	5 613	4 918
- pozostałe	9 450	8 544
Rezerwy krótkoterminowe	914	1 637
- na świadczenia emerytalne i podobne	562	894
- pozostałe	352	743
Rezerwy, razem	15 977	15 099

28.2. Zmiany stanu rezerw

ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWEJ REZERWY NA ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I PODOBNE

	<i>stan na początek okresu 1.01.2018</i>	<i>Utworzenie</i>	<i>Rozwiązanie</i>	<i>Wykorzystanie</i>	<i>stan na koniec okresu 31.12.2018</i>
- odprawy emerytalne i pośmiertne	1 962	309	-	-	2 271
- nagrody jubileuszowe	2 956	393	7	-	3 342
Ogółem	4 918	702	7	-	5 613

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW DŁUGOTERMINOWYCH

	<i>stan na początek okresu 1.01.2018</i>	<i>Utworzenie</i>	<i>Rozwiązanie</i>	<i>Wykorzystanie</i>	<i>stan na koniec okresu 31.12.2018</i>
- rekultywacja składowisk	7 871	877	-	-	8 748
- koszty monitoringu składowisk	673	-	171	-	502
- pozostałe	0	200	-	-	200
	8 544	1 077	171	-	9 450

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

ZMIANA STANU KRÓTKOTERMINOWEJ REZERWY NA ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I PODOBNE

	<i>stan na początek okresu 1.01.2018</i>	<i>Utworzenie</i>	<i>Rozwiązanie</i>	<i>Wykorzystanie</i>	<i>stan na koniec okresu 31.12.2018</i>
- odprawy emerytalne	208	75	-	76	207
- odprawy pośmiertne	23	2	-	-	25
- nagrody jubileuszowe	218	257	2	162	311
- premie	211	-	-	211	-
- pozostałe	234	-	-	214	19
	894	334	2	664	562

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH

	<i>stan na początek okresu 1.01.2018</i>	<i>Utworzenie</i>	<i>Rozwiązanie</i>	<i>Wykorzystanie</i>	<i>stan na koniec okresu 31.12.2018</i>
- rezerwa na audyty	55	120	-	116	59
- rezerwa na inne zobowiązania	688	-	-	395	294
Ogółem	743	120	-	511	352

Opis istotnych tytułów rezerw

Rezerwa na rekultywację

Grupa na mocy Ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. 2007 nr 75 poz. 493) oraz Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. (Dz.U. z 2013 nr 21 z późn. zm.) o odpadach zobligowana jest do rekultywacji użytkowanych terenów przemysłowych, w tym w szczególności składowisk odpadów przemysłowych powstających w wyniku procesu technologicznego.

Wartość rezerwy jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy na podstawie kosztorysu inwestorskiego. Wartość rezerwy nie jest dyskontowana.

Bazą do szacowania kosztów rezerwy są wymagania Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r w sprawie składowisk odpadów, w których podany jest m.in. sposób postępowania przy rekultywacji składowisk.

Przyjęta przez Grupę rezerwa na rekultywację zakładowych składowiska obejmuje koszty wykonania:

- warstwy ekranującej,
- izolacji syntetyczna (folia polietylenowa),
- warstwy drenażowej,
- wierzchniej warstwy ziemnej.

Wyliczone koszty rekultywacji składowiska uwzględniają wykonanie w/w warstw uszczelniających powierzchnię składowiska.

Koszty prowadzenia monitoringu wyliczono dla okresu 30 lat – okres liczony od zakończenia rekultywacji.

Rezerwa na odprawy emerytalne

Główne założenia aktuarialne przedstawiono w nocie 22

29. Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

29.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Wobec jednostek powiązanych	-	-
Wobec jednostek pozostałych	36 304	41 929
	<u>36 304</u>	<u>41 929</u>
Zobowiązania finansowe		
Kontrakty terminowe	1 076	-
Nabycie udziałów	-	202
Zobowiązania dotyczące zakupu środków trwałych	1 552	2 105
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 230	1 570
	<u>3 858</u>	<u>3 877</u>
Razem	40 162	45 806
- krótkoterminowe	39 528	44 805
- długoterminowe	634	1 001
	<u><u>634</u></u>	<u><u>1 001</u></u>

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych:

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 14-dniowych.

Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane.

Zobowiązania z tytułu leasingu są oprocentowane i rozliczane zgodnie z umowami leasingu.

29.2. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i innych	3 180	2 770
Podatek VAT	-	-
Podatek dochodowy od osób fizycznych	585	563
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	2 199	1 966
Podatek dochodowy od osób prawnych	19	-
Pozostałe	377	241
Inne zobowiązania niefinansowe	6 366	6 085
Zobowiązania wobec pracowników:	4 997	4 965
<i>Wynagrodzenia</i>	2 039	1 728
<i>Niewykorzystane urlopy</i>	670	674
<i>Premie</i>	2 288	2 563
Opłaty za korzystanie ze środowiska	602	550
Inne	767	570
	<u>9 546</u>	<u>8 855</u>
Razem	9 546	8 855
- krótkoterminowe	9 546	8 855
- długoterminowe	-	-
	<u><u>-</u></u>	<u><u>-</u></u>

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych.

29.3. Rozliczenia międzyokresowe

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:	18 947	18 797
Dotacji	18 906	18 179
- <i>POiG*</i>	9 372	9 741
- <i>CP Bolko</i>	9 534	8 438
Zaliczki, zadatki	41	618
Razem	18 947	18 797
- krótkoterminowe	781	1 174
- długoterminowe	18 176	17 623

* dotacja dot. programu Inwestycyjnego w ramach, którego zrealizowany został projekt Budowa Ośrodka Badawczo-Rozwojowego współfinansowany ze Środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POiG), 2007-2013.

Wartość godziwa dotacji została ujęta na koncie przychodów przyszłych okresów i jest na bieżąco rozliczana współmiernie do kosztów amortyzacji oddanych do użytkowania związanych z nią składników aktywów.

30. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze skonsolidowania sprawozdania z sytuacji finansowej niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych przedstawiają poniższe tabele:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem pożyczek i kredytów wynikająca ze sprawozdania z sytuacji finansowej	(4 979)	5 793
Podatek dochodowy rozliczony kompensatą	(2 628)	(3 595)
Pozaoperacyjne*	707	(360)
Dotacje rozliczane z amortyzacją	(369)	(835)
Potrącenie wierzytelności	458	-
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem pożyczek i kredytów wynikająca ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	(6 812)	1 003

* Pozycja obejmuje głównie zmianę stanu zobowiązań inwestycyjnych.

W przepływach z działalności finansowej w pozycji inne Grupa zaprezentowała głównie wydatki z tytułu leasingu.

31. Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia

31.1. Zobowiązania warunkowe

31.1.1. Zobowiązania warunkowe

Gwarancje udzielone spółce - stan na 31.12.2018

Udzielający	Opis	Termin zakończenia	Kwota
ING Bank Śląski S.A.	Linia gwarancyjna w ramach Linii wielocelowej	30.04.2020r	2 580 tys. PLN

31.2. Zabezpieczenia

Weksle wydane przez Orzeł Biały S.A. - stan na 31.12.2018 r.

	ilość	
ING ING Commercial Finance S.A	2	2 weksle in blanco na zabezpieczenie zobowiązań z tyt. zawartej Umowy faktoringu nr 150/2015 wraz z należnymi odsetkami
mBANK S.A.	1	in blanco na zabezpieczenie umowy o limit nr 11/073/11/L/UR/ kwota limitu 15 000tys. PLN (FX)
mBANK S.A.	1	in blanco na zabezpieczenie bankowej gwarancji płatności 11061KPA17 / 2 580 tys. PLN
BGŻ BNP Paribas S.A.	1	in blanco na zabezpieczenie Wielocelowej linii kredytowej premium nr WAR/2330/17/150/CB / 50 000 tys. PLN
BGŻ BNP Paribas S.A.	1	in blanco na zabezpieczenie spłaty Umowy Ramowej dotyczącej transakcji Walutowych i Pochodnych
BGŻ BNP Paribas Faktoring Sp. z o.o.	1	in blanco na zabezpieczenie spłaty Umowy Faktoringowej nr 2071/05/2017 / 50 000 tys. PLN
Ministerstwo Gospodarki	1	in blanco do kwoty udzielonego dofinansowania tj. 14 387 tys. PLN oraz ewentualne odsetki od zaległości (Spłacone – weksel będzie zwrócony w 2019r.)
NFOŚ WARSZAWA	1	in blanco do 26 985 tys. PLN wraz z odsetkami (Spłacone – weksel będzie zwrócony w 2019r.)
ING Lease(Polska) Sp. z o.o.	1	in blanco na zabezpieczenie umowy leasingu operacyjnego nr 855211-ST-0

31.3. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów.

Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Na dzień bilansowy w spółce dominującej toczyło się postępowanie kontrolne w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2014-2017, które zostało wszczęte w dniu 05.12.2018r na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydanego przez Naczelnika Podkarpackiego Urzędu Celno-Skarbowego w Przemyślu.

32. Informacje o podmiotach powiązanych

32.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządów oraz członkom Rady Nadzorczych Grupy

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Zarząd Grupy		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	3 822	3 600
Nagrody jubileuszowe	-	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-
Świadczenia pracownicze w formie akcji	-	-
Inne świadczenia	92	-
Rady Nadzorcze Grupy		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	187	201
Razem	4 101	3 801

33. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku i dnia 31 grudnia 2017 roku w podziale na rodzaje usług:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Podmiot	PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. (PwC)	
Rodzaj usługi:		
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	115	148
- <i>przeгляд półroczny</i>	40	55
- <i>badanie</i>	75	93
Usługi doradztwa podatkowego	-	-
Pozostałe usługi	-	-
Razem:	115	148

Wynagrodzenie nie obejmuje usług świadczonych na rzecz innych spółek Grupy.

34. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Podstawowe czynniki ryzyka rynkowego, które są istotne z punktu widzenia Grupy i mogą wpłynąć na jej wynik finansowy to:

- ryzyko zmian notowań łożowiu na LME
- ryzyko walutowe,
- ryzyko stóp procentowych

Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z rodzajów tych ryzyk – zasady te zostały omówione w skrócie poniżej.

Do podstawowych celów zarządzania ryzykiem finansowym Grupy należy:

- eliminowanie ujemnych skutków negatywnych zmian notowań łożowiu i kursu USD/PLN
- zapewnienie płynności finansowej.

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego i dzierżawy z opcją zakupu, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych oraz walutowe kontrakty terminowe typu *forward*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Grupy oraz wynikających z używanych przez nią źródeł finansowania.

Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Grupa weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Wielkość tego ryzyka w okresie została przedstawiona w nocie 36.1. Zasady rachunkowości Grupy dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 10.15.

34.1. Ryzyko stopy procentowej

Grupa posiada nadwyżkę środków finansowych lub korzysta z finansowania zewnętrznego poprzez kredyty bankowe. Oprocentowanie lokat i kredytów bankowych uzależnione jest od stóp procentowych na rynku międzybankowym takich jak WIBOR i LIBOR. W związku z powyższym Grupa narażona jest na ryzyko zmiany stóp procentowych, co może wpłynąć na zwiększenie kosztów zaciąganych kredytów.

Analiza ryzyka stopy procentowej

31 grudnia 2018 roku

Aktywa i zobowiązania finansowe narażone na ryzyko	tysiące PLN	%	Wpływ zmiany stopy % na rachunek wyników	
			+ 1%	- 1%
Kredyty otrzymane	2 467	WIBOR 1M + marża	(25)	25
Lokaty	17 875	wg tabeli banku	179	(179)
Środki pieniężne		0%	-	-
RAZEM				

31 grudnia 2017 roku

Aktywa i zobowiązania finansowe narażone na ryzyko	tysiące PLN	%	Wpływ zmiany stopy % na rachunek wyników	
			+ 1%	- 1%

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

			+ 1%	- 1%
Kredyty otrzymane	4 002	WIBOR 1M + marża	(40)	40
Środki pieniężne	10 389	0%	0	0
Lokaty	17 175	wg tabeli banku	172	(172)
RAZEM	31 566		132	(132)

34.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę dominującą sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Około 97 % zawarty przez grupę transakcji sprzedaży jest kalkulowana w oparciu o notowania LME wyrażone w walucie innej niż waluta sprawozdawcza jednostki operacyjnej dokonującej sprzedaży.

Grupa stara się negocjować warunki zabezpieczających instrumentów pochodnych w taki sposób, by odpowiadały one warunkom zabezpieczanej pozycji i zapewniały dzięki temu maksymalną skuteczność zabezpieczenia.

W związku z ryzykiem notowań ołowiu na LME i faktem, że ołów na LME wyceniany jest w USD, Grupa jest w podobny sposób narażona na ryzyko niekorzystnych zmian kursu USD/PLN. Grupa stosuje politykę zabezpieczenia się przed tym ryzykiem na zasadach opisanych powyżej. Głównym celem jest zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych z przyszłą ceną sprzedaży zapasu. W 2013 r. Grupa rozpoczęła zabezpieczanie kursów EUR związanych z odroczone terminami płatności za faktury dla odbiorców ołowiu płacących w tej walucie. Zabezpieczenie to odbywa się za pomocą zwykłych forwardów na okres zbieżny z okresem płatności za te faktury.

Wpływ na poszczególne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej zawartych i otwartych pozycji (bez uwzględnienia skutków w podatku odroczonym) przedstawia poniższa tabela:

Pozycja sprawozdania	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Otwarte pozycje:		
kapitał z aktualizacji wyceny	(86)	779
zobowiązania finansowe	86	-
aktywa finansowe	-	779
Wynik na zrealizowanych transakcjach ujęty w przychodach ze sprzedaży	(2 071)	1 375

Na dzień bilansowy Grupa posiadała otwarte transakcje zabezpieczające (transakcje opcyjne i transakcje forward) o najdalszym terminie zapadalności 02.04.2019 wycenione na kwotę (86) tys. PLN.

34.3. Ryzyko cen towarów

Ryzyko zmian notowań ołowiu na LME

Grupa, ze względu na charakter swojej działalności, całość swojej sprzedaży opiera na notowaniach ołowiu na LME. Również ceny zakupu surowców pośrednio lub bezpośrednio wyznaczone są w oparciu o te notowania. Ze względu na wielkość zapasów surowców, produkcji w toku oraz wyrobów gotowych w Grupie (stosunkowo duży cykl obrotu zapasami) istnieje realne ryzyko negatywnych zmian notowań ołowiu na LME występujące między datą zakupu surowca i datą sprzedaży ołowiu z niego wytworzonego. W celu ograniczenia tego ryzyka Grupa w końcu roku 2006 przyjęła i w 2016 roku zaktualizowała „Strategię i procedury zabezpieczenia się od ryzyka zmian notowań na LME w Orzeł Biały S.A.”.

Zgodnie z tą strategią Grupa stosuje metodę zabezpieczania przepływów pieniężnych związanych z przyszłą ceną sprzedaży zapasu. Podstawowym instrumentem zabezpieczającym są transakcje typu futures. Wpływ na poszczególne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej zawartych i otwartych pozycji (bez uwzględnienia skutków w podatku odroczonym) przedstawia poniższa tabela:

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Pozycja sprawozdania	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Otwarte pozycje:		
kapitał z aktualizacji wyceny	(990)	359
zobowiązania finansowe	990	-
aktywa finansowe	-	359
Wynik na zrealizowanych transakcjach ujęty w przychodach ze sprzedaży	13 093	(16 777)

Na dzień bilansowy Grupa posiadała otwarte transakcje typu futures o najdalszym terminie zapadalności 02.05.2019r. wyceniane na kwotę (15) tys. USD oraz (935) tys. PLN, a po przeliczeniu na PLN łączna wartość (990) tys. PLN

34.4. Analiza wrażliwości

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego istotnego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Grupa jest narażona na dzień bilansowy, pokazując, jaki wpływ na wynik finansowy netto i kapitał własny miałyby potencjalne możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych. Wykazany wpływ nie uwzględnia wpływu podatków. Za potencjalne możliwe zmiany cen i kursów zostały przyjęte zmiany cen i kursów o +/- 10% w stosunku do kursów wykorzystywanych do wyceny instrumentów finansowych do wartości godziwej na dzień bilansowy.

kurs dolara na dzień **31 grudnia 2018r.** = 3,7597

Aktywa i zobowiązania finansowe	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko w tysiącach PLN	Ryzyko walutowe			
			USD / PLN			
			+10%		-10%	
			RZIS	Kapitał	RZIS	Kapitał
Należności z tytułu dostaw i usług	71 383	-	-	-	-	-
Środki pieniężne	25 124	-	-	-	-	-
Zobowiązania	(36 304)	(2 718)	(272)	-	272	-
RAZEM		(2 718)	(272)	-	272	-

kurs euro na dzień **31 grudnia 2018r.** = 4,300

Aktywa i zobowiązania finansowe	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko w tysiącach PLN	Ryzyko walutowe			
			EUR / PLN			
			+10%		-10%	
			RZIS	Kapitał	RZIS	Kapitał
Należności z tytułu dostaw i usług	71 383	42 065	4 207	-	(4 207)	-
Środki pieniężne	25 124	4 074	407	-	(407)	-
Zobowiązania	(36 304)	(12 358)	(1 236)	-	1 236	-
RAZEM		33 781	3 378	-	(3 378)	-

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

kurs dolara na dzień **31 grudnia 2017r.** = 3,4813

Aktywa i zobowiązania finansowe	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko w tysiącach PLN	Ryzyko walutowe			
			USD / PLN			
			+10%		-10%	
			RZIS	Kapitał	RZIS	Kapitał
Należności z tytułu dostaw i usług	59 007	50	5	-	(5)	-
Środki pieniężne	27 564	6	1	-	(1)	-
Zobowiązania	(41 930)	(2 054)	(205)	-	205	-
RAZEM		(1 998)	(199)	-	199	-

kurs euro na dzień **31 grudnia 2017r.** = 4,1709

Aktywa i zobowiązania finansowe	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko w tysiącach PLN	Ryzyko walutowe			
			EUR / PLN			
			+10%		-10%	
			RZIS	Kapitał	RZIS	Kapitał
Należności z tytułu dostaw i usług	59 007	33 564	3 356	-	(3 356)	-
Środki pieniężne	27 564	7 889	789	-	(789)	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(41 930)	(18 113)	(1 811)	-	1 811	-
RAZEM		23 340	2 334	-	(2 334)	-

34.5. Ryzyko kredytowe

Grupa zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, ustalaniu limitów kredytowych oraz ubezpieczeniu należności narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne. Koncentracja ryzyka kredytowego w Spółce związana jest z terminami płatności przyznawanymi kluczowym odbiorcom, których obroty przekraczają 10% przychodów Grupy (informacja w nocie 12.2). Pomimo koncentracji ryzyka, ze względu na wieloletnie doświadczenia we współpracy z klientami, jak również stosowane zabezpieczenia (faktoring bez regresu z cesją z ubezpieczenia) występuje niski stopień ryzyka kredytowego.

Grupa alokuje okresowo wolne środki pieniężne zgodnie z wymogami zachowania płynności finansowej i ograniczonego ryzyka oraz w celu ochrony kapitału i maksymalizacji przychodów odsetkowych. Wszystkie podmioty, którym Grupa powierza środki pieniężne działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce bądź działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, należące do europejskich instytucji finansowych posiadających rating na poziomie najwyższym, średniowysokim i średnim, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Grupa na bieżąco monitoruje ryzyko kredytowe z tego tytułu poprzez bieżącą weryfikację kondycji finansowej.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

34.6. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, faktoring, umowy leasingu finansowego oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

<i>31 grudnia 2018 roku</i>	Ogółem	Kwota wymagalna w terminie do 180 dni i na żądanie	Kwota wymagalna w terminie 181 do 1 roku	Kwota wymagalna w terminie 1- 2 lat	Kwota wymagalna w terminie powyżej 2 lat
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	6 643	1 479	1 033	2 065	2 066
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	36 304	36 304	-	-	-
Inne zobowiązania finansowe	1 230	329	306	454	141
<i>31 grudnia 2017 roku</i>	Ogółem	Kwota wymagalna w terminie do 180 dni i na żądanie	Kwota wymagalna w terminie 181 do 1 roku	Kwota wymagalna w terminie 1- 2 lat	Kwota wymagalna w terminie powyżej 2 lat
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	10 327	2 926	1 033	2 065	4 303
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	41 930	41 930	-	-	-
Inne zobowiązania finansowe	1 569	372	313	546	338

35. Instrumenty finansowe

35.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Wartości godziwe wszystkich instrumentów finansowych Grupy są zbliżone do wartości bilansowych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, ani też w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/ do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

35.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018	<i>Kategoria zgodnie z MSSF9</i>	<i>Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Pozostałe (głównie provizje)</i>	<i>Razem</i>
Aktywa finansowe							
Pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe)	AFwgZK	-	2	-	-	8	10
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	AFwgZK	5	587	-	-	-	592
Należności z tytułu dostaw i usług (objęte faktoringiem)	AFwgWGpWF	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	AFwgZK	11	(127)	-	-	-	(116)
Zobowiązania finansowe							
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki,	ZFwgZK	685	-	2	-	645	1 332
w tym:	ZFwgZK	216	-	2	-	-	218
- długoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	ZFwgZK	-	-	-	-	-	-
- długoterminowe oprocentowane wg stałej stopy procentowej	ZFwgZK	465	-	-	-	631	1 096
- kredyt w rachunku bieżącym	ZFwgZK	4	-	-	-	14	18
- pozostałe - krótkoterminowe	ZFwgZK	435	6	-	-	166	607
Pozostałe zobowiązania (długoterminowe),	ZFwgZK	43	-	-	-	-	43
w tym:	ZFwgZK	252	-	-	-	166	418
- Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	ZFwgZK	139	6	-	-	-	145
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	ZFwgZK	1	-	-	-	-	1
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	ZFwgZK	1	-	-	-	-	1
Razem		(1 104)	456	(2)	-	(803)	(1 453)

Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu mają wartość bilansową przybliżoną do ich wartości godziwej. Celem oszacowania ich wartości godziwej zostały one zaklasyfikowane do poziomu 2 w hierarchii wyceny.

Grupa Kapitałowa Orzeł Biały
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
 Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
 (w tysiącach PLN)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017	<i>Kategoria zgodnie z MSR 39</i>	<i>Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Razem</i>
Aktywa finansowe							
Pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe)	PiN	(97)	18	-	-	-	(79)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	6	(1 831)	-	-	-	(1 825)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwWGpWF	5	2 737	-	-	-	2 742
Zobowiązania finansowe							
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	PZFWgZK	1 540	-	(3)	-	971	2508
- długoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFWgZK	221	-	-	-	-	221
- długoterminowe oprocentowane wg stałej stopy procentowej	PZFWgZK	-	-	-	-	-	-
- kredyt w rachunku bieżącym	PZFWgZK	1 293	-	-	-	971	2 264
- pozostałe - krótkoterminowe	PZFWgZK	26	-	(3)	-	-	23
Pozostałe zobowiązania (długoterminowe), w tym:	PZFWgZK	62	-	-	-	-	62
- Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	PZFWgZK	62	-	-	-	-	62
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFWgZK	634	32	-	-	220	886
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	PZFWgZK	143	-	-	-	3	146
Razem		(2 465)	892	3	-	(1 194)	(2 764)

Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu mają wartość bilansową przybliżoną do ich wartości godziwej. Celem oszacowania ich wartości godziwej zostały one zaklasyfikowane do poziomu 2 w hierarchii wyceny.

35.3. Ryzyko stopy procentowej

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

Oprocentowanie zmienne

<i>31 grudnia 2018 roku</i>	Ogółem	Kwota wymagalna w terminie do 180 dni i na żądanie	Kwota wymagalna w terminie 181 do 1 roku	Kwota wymagalna w terminie 1- 2 lat	Kwota wymagalna w terminie powyżej 2 lat
Zobowiązania z tytułu kredytów	6 643	1 479	1 033	2 065	2 066
Inne zobowiązania finansowe	1 230	329	306	454	141
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
<i>31 grudnia 2017 roku</i>	Ogółem	Kwota wymagalna w terminie do 180 dni i na żądanie	Kwota wymagalna w terminie 181 do 1 roku	Kwota wymagalna w terminie 1- 2 lat	Kwota wymagalna w terminie powyżej 2 lat
Zobowiązania z tytułu kredytów	10 327	2 926	1 033	2 065	4 303
Inne zobowiązania finansowe	1 569	372	313	546	338
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności / wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

35.4. Zabezpieczenia

Grupa stosuje uregulowania rachunkowości zabezpieczeń w ramach ryzyka walutowego oraz ryzyka cen ołowiu. Na dzień bilansowy Grupa rozpoznała w kapitałach własnych zysk/(stratę) w kwocie (86) tys. PLN (w 2017 roku zysk: 779 tys. PLN) z tytułu wyceny zabezpieczających transakcji walutowych oraz zysk/(stratę) w wysokości (990) tys. PLN (w 2017 roku zysk: 359 tys. PLN) z tytułu wyceny transakcji zabezpieczających przepływy pieniężne z tytułu zakupu i sprzedaży ołowiu.

Efektywność transakcji zabezpieczających jest na bieżąco mierzona i nie występują zabezpieczenia nieefektywne, których wynik powinien być rozpoznany w rachunku wyników.

35.4.1 Zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych

Grupa posiadała otwarte transakcje zabezpieczające (transakcje opcyjne i transakcje forward) o najdalszym terminie zapadalności 02.04.2019 r. wycenione na kwotę (86) tys. PLN.

Na dzień bilansowy Grupa posiadała otwarte transakcje typu futures o najdalszym terminie zapadalności 02.05.2019r. wyceniane na kwotę (15) tys. USD oraz (935) tys. PLN, a po przeliczeniu na PLN łączna wartość (990) tys. PLN

Instrument	Waluta	wartość nominalna w walucie (w tys.)	wartość nominalna (w tys. PLN)	Wycena (w tys. PLN)
Futures towary (Broker+Banki)	USD	4 206	15 813	(55)
Futures towary (Banki)	PLN	81 483	81 483	(935)
Forward syntetyczny (transakcje opcyjne)	USD	3 585	13 479	(49)
Forward	EUR	8 167	35 118	(37)
Futures towary (Broker+Banki)	USD	4 206	15 813	(55)

Wartość godziwa zgodnie z poziomem 2 hierarchii wartości godziwej dla potrzeb ujawnień powyższych kontraktów kształtowała się następująco:

	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
<i>Kontrakty walutowe typu opcje i futures towarowe</i>				
Wartość godziwa	-	1 039	721	-
<i>Kontrakty walutowe typu forward</i>				
Wartość godziwa	-	37	418	-

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, ani też w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/ do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej

35.4.2 Zabezpieczenie wartości godziwej

Nie wystąpiły.

36. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych, który jest liczony jako stosunek zobowiązań ogółem do sumy kapitałów. Do zobowiązań Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania (bez rezerw i rozliczeń międzyokresowych). Kapitał obejmuje kapitał własny należny akcjonariuszom Grupy.

		2018 r.	2017 r.
	<u>zobowiązania ogółem</u>		
Wskaźnik zadłużenia kap. wł.	kapitały własne	0,30	0,32

37. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku kształtowało się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Kadra menadżerska	37	39
Kierownicy liniowi (mistrzowie, st. mistrzowie)	41	49
Pracownicy administracyjni	77	68
Pracownicy fizyczni	278	260
Razem	433	416

38. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po okresie sprawozdawczym otrzymano od PineBridge New Europe Partners II-A, L.P. (Fundusz), PineBridge New Europe II GP L.P. (General Partner) oraz NEF Battery Holdings S.a.r.l. (Akcjonariusz) zawiadomieniu o zawarciu w dniu 28.02.2019 r. warunkowej umowy sprzedaży udziałów NEF Battery Holdings S.a.r.l. (Umowa) pomiędzy Funduszem (Sprzedającym) i ZAP Sznajder Batterien S.A. z siedzibą w Piastowie (Kupującym), a tym samym dotyczącej pośredniego nabycia przez Kupującego większościowego pakietu akcji Spółki. Zgodnie z zawiadomieniem do skutecznego wykonania Umowy dojdzie do dnia 12.07.2019 r. W zawiadomieniu, dodano także zapis, że Umowa dotycząca pośredniego nabycia przez Kupującego akcji Orzeł Biały S.A. stanowi porozumienie odnośnie nabycia akcji Spółki. Potencjalna zmiana głównego akcjonariusza może mieć wpływ na działalność i wyniki Spółki.

Po dniu 31 grudnia 2018 roku tj. po dniu kończącym okres sprawozdawczy, zgodnie z posiadaną wiedzą, nie wystąpiły inne istotne zdarzenia mogące znacząco wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego, które nie byłyby uwzględnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 roku.

Podpisy Członków Zarządu:

.....
Prezes Zarządu
Michael Rohde Pedersen

.....
Członek Zarządu
Dariusz Malarenko

Podpis osoby odpowiedzialnej za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

.....
Główna Księgowa
Katarzyna Bochynek